

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za in-
samstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica št. 5/L
Telefon št. 2072 in 2804; ponoči tudi
št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Izredni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2499Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.845 — Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.341.

Ljubljana, 10. januarja.

Mihalakopulos, grški vnanji minister, je imel v Solunu zelo pomemben govor o odnosih Grčije do Jugoslavije. Govor je vzbudil veliko pozornost in kakor se poroča, v Solunu živahno pritrjevanje; pa tudi vsi grški listi brez razlike političnih strank ga glasirajo kot pravi izraz grškega javnega mnenja. Ideje, ki so izražene v njem, moramo potemtakem smatrati kot smernice celotne sedanje Grčije v odnosih do naše kraljevine.

Mihalakopulos je v svojem govoru povedal več ali manj jasno vse grške očitke na naš naslov. Hkrati je pokazal po ovinkih, zakaj se Grška tako boji naše kraljevine in v čem sestoji njena nezaupnost napram nam, in naznačil napoved, kolike koncesije nam je Grčija pripravljena napraviti pri eventualnih bodočih pogajanjih.

Zelo značilno je, kar je izjavil Mihalakopulos glede odpovedi jugoslovensko-grške zavezniške pogodbe. Takrat je povedala Grčija, da bi v slučaju, ako misli Jugoslavija izvesti preorientacijo v svoji vnanji politiki, tudi sama morala poiskati novih zaveznikov. Zdi se, da je Mihalakopulos povedal ta stavek v namenu, da označi s tem tudi voljo sedanje Grčije, poiskati si eventualno novo vnanjo orijentacijo, ako ne bi Jugoslavija hotela pristati na grško stališče pri obravnavanju raznih spornih zadev. Ni si težko misliti, kaj more eventualno pomeniti taka izjava danes, ko se politika okrog Jugoslavije osredotočuje na prav posebne velike politične tabore.

Prvokrat čujemo, da je Jugoslavija zahtevala, oziroma želela od Grške o priliki pogajanj, ki so sledila odpovedi zavezniške pogodbe, tudi odstop nekega teritorija. Nikdar se še ni doslej povedalo ničesar podobnega. Ne moremo si misliti drugače, nego da gre pri tem samo za naše zahteve glede pravic v solunski luki in pa na železniški progi Solun-Djevdeliha, za zahteve, ki jih je Grčija odklonila, češ da bi se z njih izpopolnitvijo kršila grška suverenost v imenovanih sektorjih grškega teritorija. Grški komentariji so ob oni priliki razlagali, da gre pri jugoslovenskih zahtevah za težnje naše kraljevine ustvariti si osnove za teritorialno ekspanzijo proti Egejskemu morju. Morda nam bližnji komentariji iz naših diplomatskih krogov drugače pojasnijo Mihalakopulosovo izjavo, vendar dvomimo, da bi mogla, ako bi bili mi zares kdaj postavili drugačne teritorialne zahteve, stvar ostati tako dolgo neznan.

Zelo važen je pasus o pravicah ali boljše ugodnostih, ki nam jih je Grčija pripravljena nuditi v solunskem pristanišču. Iz odstavka, v katerem govori Mihalakopulos v eventualni konferenci z zastopniki Jugoslavije, Rumunije, Češkoslovaške in Poljske ter eventualno še Bolgarije in Madžarske glede uporabe internacionalne solunske luke, se mora sklepati, da nam Grška ne želi koncedirati večjih pravic v Solunu, kakor jih je pripravljen dovoliti navedenim državam. Ali od nešteti držav nima nobena, ako izvajamo morda edino Bolgarijo, niti od daleč toliko ga interesa na uporabi solunske luke, kakor mi in nobena tudi nima od Grške dokumentiranega zagotovila, da se uredi v Solunu posebna pristaniška cone za promet preko morja. Ta pasus nas prav gotovo ne more zadovoljiti. Iz odstavka o ogroženih grških trgovskih interesih se nadalje razvidi, da misli Grška vztrajati na stališču, da ne dovoli našim ladjam, da bi iz naše solunske cone posredovale z ostalimi grškimi pristanišči; kolikor se da sklepati iz poročila, se sicer to pot Mihalakopulos ni izjavil dovolj obširno, ali iz njegovih poprejšnjih izjav poznamo njegovo stališče tudi v tej točki.

Da se je nadalje Mihalakopulos izjavil zoper balkanski Locarno, nas sicer danes več ne preseneča, ker so se v zadnji dobi že ponavljale slične grške izjave. Ali koliko se je grško stališče iz strahu pred premočno pozicijo Jugoslavije spremenilo, se najbolje razvdi iz dejstva, da je bila Grška prva, ki je nekdanji predlagatelj skupnega balkanskega mirovnega pakta, in sicer se je bilo to zgodilo takrat, ko se naši in grški zastopniki niso mogli sporazumeti o uporabi solunske pristaniške cone. Takrat je iskala Grška v skupnem balkanskem Locarnu ojačanje svoje pozicije napram Jugoslaviji. Mi smo se v načelu izjavili za tak skupen pakt, ali naglasili smo, da bo mogel biti trajne vrednosti le takrat, ako se poprej v posebnih pogodbah uredijo med posameznimi državami še nerešena vprašanja.

Tekom časa je Grška spremenila svoje stališče o balkanskem Locarnu; kakor je Mihalakopulos naglasil, Grčija nima interesa na skupni pogodbi balkanskih držav. Izjavila je isto že pred meseci, češ da so interesi v posameznih področjih polotoka tako različni, da jih ni mogoče urediti s skupno pogodbo po vzoru locarnske. Zdi se, da je tudi pri tem merodajna grška bojazan pred premočno Jugoslavijo. Mihalakopulos je sam naglasil, da je proti takemu poj-

Zanimiva razprava o naši vojski

Razprava o proračunu vojnega ministrstva v finančnem odboru. — Potrebno je organizirati splošno narodno obrambo. — Za zmanjšanje kaderske službe. — Laskavo priznanje slovenskim mornariškim gojencem

Beograd, 10. januarja. p. Današnja seja finančnega odbora se je pričela ob 10. dopoldne. Minister vojske in mornarice general Hadžić je v početku seje podal obširen

ekspozice o stanju vojske.

Naglašal je, da so znašale potrebe njegovega ministrstva po prvotnem predlogu 3 milijarde 996.000.000 Din. Ta vsota bi bila v resnici potrebna, vendar pa se je morala zaradi težkega finančnega stanja reducirati na 2.428.571.226 Din, torej približno za pol drugo milijardo. Kljub temu je novi proračun za okroglo 80 milijonov Din večji od sedaj veljavnega. Povečanje je potrebno zaradi stvarnih potreb, ker se je sedanji proračun izkazal za nezadostnega in je bilo treba iskati naknadne kredite za prehrano vojaštva. Položaj otežuje tudi dejstvo, da je komorska doklada, ki je bila določena za vojno ministrstvo, sedaj dodeljena finančnemu ministrstvu. Osebnih izdatki se nampram lanskim niso izpremenili. Vendar pa bi se moralo računati, da naš kader ni zadostno izpopolnjen in še ne dosega stanja, ki ga določa zakon o ustroju vojske in mornarice. Treba je računati tudi z večjimi izdatki, zaradi napredovanja oficirjev in podoficirjev.

Elekktivno stanje naše vojske v kadru znaša 95.000 kaplarov in redov. To je minimum, ki ga neobhodno potrebujemo. Prišteje ji treba še 8854 podoficirjev in 5323 gojencev v raznih šolah, tako da imamo v vojašnicah vsega skupaj 109.575 ljudi.

Za prehrano je določeno za vsakega vojaka 7.60 Din dnevno. Radi pomanjkanja kreditov se je hrana nabavljala često v času, ko je bila najdražja. Da se temu izogne, je zahteval, a brez uspeha, kredit 100 milijonov Din kot obratni kapital vojnega ministrstva.

Minister je dalje naglašal, da stoji naša vojska na zavidljivi višini kljub težkočam pri nastanitvi vojakov in pri preskrbi skladišč za hrano in material, zlasti v Južni Srbiji.

Letalstvu se po vsem svetu posveča največja pozornost in je morala temu vzgledu slediti tudi naša država. V letalstvu smo dosegli že lepe uspehe. Enako dela vojna uprava sistematično za povzdigo naše mornarice. Izdelan je tozadevni načrt za dolgo vrsto let.

Minister je končal svoj ekspozice z zagotovilom, da naša junaška vojska popolnoma zasluži zaupanje, ker je vedno dokazala, da je najskromnejša v svojih zahtevah, v svojem patriotizmu, požrtvovalnosti in junaštvu pa je stala vedno na višini in v prvi vrsti med najboljšimi vojskami, ki so imele na razpolago mnogo več sredstev za svoje potrebe.

Po ekspoziciji vojnega ministra je prvi govoril

posl. Avgust Košutič,

ki je izjavil, da predstavlja proračun vojnega ministrstva preveliko obremenitev za naš narod. Opozorjal je na najnovejša pogajanja med Francijo in Ameriko, po katerih se ima vojna proglasiti za zločin. To idejo je pozdravila Francija, ki je vedno marširala na čelu civilizacije. Ta pogajanja so zgodovinskega pomena, zlasti ker se jim pridružuje tudi Velika Britanija, ki je istočkal prežeta s pacifičistično idejo in ki je zato ustavila gradnje treh velikih križark. Tudi Nemčija je razpoložena za mir. Tem vzgledom naj slede tudi države na jugovzhodu Evrope in naj ustvarijo balkanski Locarno.

Posl. Košutič je dalje zahteval zmanjšanje službene dobe v stalnem kadru. Osemnajstmesечно službovanje je predlog. V Franciji traja kadrska služba leto dni, v Belgiji pa jo nameravajo znižati na šest mesecev. Končno je posl. Košutič gajal, da se skuša ponekod tudi v vojsko zanesti politiziranje. Navedel je par konkretnih primerov v tem pravcu.

V primeri s celotnim proračunom vojnega ministrstva so dotacije za mornarico premajhne. Naša morska obala je zelo prikladna za obrambo. Z 20 do 30 podmornicami bi se mogla zaščititi vsa.

Svoj govor je poslanec Košutič zaključil z obžalovanjem, da bo kljub važnosti vojnega ministrstva moral glasovati proti proračunu, ker ne more imeti zaupanja v sedanjo vlado.

Zemljoradnik Voja Lazić je istotako govoril za pacifičistično idejo in zahteval zmanjšanje službenega roka v kadru. Med drugim je tudi zahteval, naj se dobave za vojaštvo vrše direktno med prebivalstvom.

movanju gesla: Balkan Balkancem, ki bi dajalo Jugoslaviji kot najmočnejši balkanski državi hegemonijo na polotoku. Je pa za to, da vnanje sile ne igrajo vloge na Balkanu. V ostalem se zadovoljuje s pogodbami med posameznimi balkanskimi državami.

V celoti nas tedaj Mihalakopulosova izjava potrjuje v znanem fakti, da do soglasja med Beogradom in Atenami ne pride, ker vidi Grčija v marsičem premočno Jugoslavijo, pred katero ima veliko bojazan. Grška želi ostati ob strani in očitno se ji zdi taka vloga koristnejša posebno spriči obstoječih napetosti okrog Jugoslavije.

Želim tudi mi, da bi se izpolnila želja, ki jo je izrekel Mihalakopulos: da bi se odstranila medsebojna nezaupnost med obema državama s pristavkom, da bi bilo to potrebno osobito na grški strani.

Posl. Pavle Radić

je opozarjal na težko gospodarsko krizo, ki ne dovoljuje tako visokega proračuna. Izjavil je, da v sedanjo vlado ne more imeti zaupanja. Govoril je nato o potrebi narodne obrambe in naglašal, da je sedanja vlada nesposobna organizirati dobro narodno obrambo. Zato ne more glasovati za proračun. Zahteval je pojasnila o privatni aviaciji, kakor tudi o izdelovanju mask proti strupenim plinom. Opozarjal je na mnogoštevne nesrečne slučaje, ki so se pripetili v zadnjem času v našem mladem letalstvu. Dalje je priporočal večjo pozornost napram bivšim avstro-ogorskim oficirjem, ki se zapostavljajo od sedanje vlade.

Z govorom Pavla Radića je bila seja zaključena in se je nadaljevala ob 4. popoldne.

Popoldne je prvi govoril samostojni demokrat

poslanec Juraj Demetrović

ki je predvsem ugotovil, da Društvo narodov ne garantira dovolj naše varnosti. Zato je treba narod organizirati za narodno obrambo. Vlada pa za to nima smisla. Vojska bi morala upoštevati sodobne potrebe naroda in ga sistematično pripravljati za obrambo. Tudi on je za skrajšanje službenega roka v kadru. Čim krajši bo ta rok, tem več naroda bo prešlo skozi vojašnico in tem več se ga bo izobrazilo v vojaškem pogledu. Za dobrega vojaka sta potrebna dva elementa, duševna in materialna pripravljenost. Krivda sedanje vlade in njene politike je, da nimamo duševne pripravljenosti za dobrega vojaka. Huda gospodarska kriza, potencirana po brezdolju vlade, spravlja narod do obupa. Veliko nezadovoljstvo povzroča dejstvo, da sta ostali nerešeni dobrovoljstvo in invalidsko vprašanje in da ni izvršena niti ena obveznost, dana našim dobrovoljcem in invalidom.

Posl. Demetrović je dalje zahteval preiskavo zaradi slabega prehranjevanja vojaštva. Vojaku je treba dati, kar potrebuje. Gospodarstvo mora biti racionalno. V Beogradu se grade velike palače za generalni štab, na drugih krajih pa spe vojaki pod šotori. Govornik je dalje ostro protestiral proti strahovito veliki vojnici in zlasti proti temu, da se po uredi vojnega ministra iztirjujejo kar za štiri leta nazaj.

Posl. Demetrović naposled opozarja, da je SLS povodom razprave o proračunu za preteklo leto zahtevala, naj vojski služijo svoji kadreski rok v domačih krajih. Danes je SLS v vladi ter glasuje za proračun, zaradi česar se zdi, da je odstopila od svojega stališča in kapitulirala. Govornik erla, tako preveliko število višjih oficirjev: imamo 157 generalov in 358 polkovnikov, torej pravo hiperprodukcijo generalitete.

V imenu SLS je posl. Smrdelj odgovarjal na očitke posl. Demetrovića, kar pa je storil tako nespretno, da je vzbudil le veliko veselost.

Zatem je govoril poslanec dr. Sekula Drlićević, nakar je razpravo zaključil

vojni minister,

ki je izjavil, da sprejema z zadovoljstvom na znanje izlave članov odbora, ki brez razlike strank zahtevajo za našo vojsko, kar potrebuje. Kar se tiče zmanjšanja službenega roka v kadru, izjavlja, da obstoja splošno stremeljenje po tem; vprašanje proučuje strokovnjaki, je pa zelo komplicirano.

Glede mornarice je vojni minister pripravljen dati šefom strank potrebna podrobna pojasnila ravno tako glede šibe-niške luke.

Vojni minister je dalje naglašal, da nampram Hrvatim ne obstoja v vojski nikake nezaupanje in da o tem sploh ne more biti govora. V vsej vojski vlada popolna harmonija in v njej enakopravni Hrvati, Srbi in Slovenci.

O prehrani vojaštva vodi račun posebna komisija. Ako so znane kake nepravilnosti, prosil minister, naj se mu sporoče, da bo uvedel preiskavo.

Glede nesreč v našem letalstvu zatrjuje minister da jih niso krivi aparati, ki so dobri. Nesreče se dogode največ zaradi prevelike ognjevitosti naših letalcev, ki pogosto precejenjajo svoje moči. Določil je zato posebne komisije, ki bodo pregledale vsakega pilota pred poletom.

Maske proti strupenim plinom se izdelujejo popolnoma v naši državi in jih je naročenih za enkrat več stotisoč.

Sprejemanje v vojno akademijo se vrši objektivno in je v njej približno polovica Srbov, polovica pa Hrvatov in Slovencev. Mornariška akademija v Dubrovniku ima največ Slovencev in Hrvatov, Srbe pa le tri ali štiri. Slovenski gojenci v tej akademiji so najboljši dijaki, ker imajo najsolidnejšo podlago in so uživali v Sloveniji najboljši pouk.

Naš stalni kader 95.000 mož ni velik, ker bi bilo treba v slučaju vojne poklicati pod orožje 1.500.000 ljudi.

K osebnemu pojasnilu se je oglasil k besedi še posl. dr. Drlićević, nakar je bil pri glasovanju proračuna vojnega ministrstva in mornarice sprejet. Prihodnja seja finančnega odbora bo jutri ob 10. dopoldne, na vrsto pride proračun ministrstva za javna dela.

Ferad beg Draga na svobodi

Beograd, 10. jan. i. Danes popoldne je bil izpuščen na svobodo Ferad beg Draga, bivši narodni poslanec in vodja džemijeta v Južni Srbiji ki je bil obtožen raznih zločinov v času bolgarske okupacije.

Akcijska Male antante proti oboroževanju Madžarske

Posebna komisija Društva narodov naj preišče na licu mesta vso zadevo. — Francija na strani Male antante. — Inozemski poročevalci ne smejo v Monošter

Praga, 9. januarja, g. Kakor izve vaš poročevalec iz dobro poučenih diplomatskih krogov, da je po izmenjavi misli med vladami Male antante glede tihotapljenja orožja na Madžarsko nameravano naslednje postopanje:

Vlade Male antante bodo zahtevale od Društva narodov, naj se odpošlje posebna komisija Društva narodov, ki bo na licu mesta izvršila preiskavo. Vlade Male antante bodo stavile tej komisiji na razpolago svoje informacije in svoja poročila o oboroževanju Madžarske. Francija se bo pridružila stališču Male antante.

Gotovo je, da bo Društvo narodov storilo primerne sklepe. Poleg tega se bo o tem vprašanju razpravljalo na seji razorožitvene komisije. Grof Bethlen skuša že sedaj v Londonu in Parizu na-

slikati vso zadevo na ta način, kakor da je šlo pri dobavljanju orožja za docela zasebno zadevo, s katero madžarska vlada nima ničesar opraviti.

Inozemski poročevalci, ki so prišli v Monošter, da se informirajo, kje so sedaj vagoni, v katerih so bile strojnice, so morali takoj zapustiti Monošter. Ko so se vrnili v Budimpešto, so bili pozvani k politični policiji, kjer so jim prepovedali poročanje v zadevi. Doznava se, da so strojnice že v municijemski skladišču v Györu.

Praga, 9. januarja, h. O tihotapstvu orožja v Monoštru bo češkoslovaška socialnodemokratska stranka stavila na prvi seji zbornice interpelacijo. Vlada bo na to interpelacijo takoj odgovorila.

Težka obtožba madžarske vlade

Oficijelno glasilo francoskih socialistov priobčuje senzacionalen članek, v katerem ugotavlja sokrivo Bethlenove vlade pri Blumensteinovi aferi

Pariz, 10. jan. d. «Populaire» obdobju madžarsko vlado, da v Blumensteinovi aferi ni prizadeta samo posredno, temveč da je celo na lastni račun prodajala ponarejene posojilne titrese.

Preiskava, ki se vodi proti Blumensteinu in njegovim tovarišem, je prezrla sokrivo madžarske vlade. Madžarski vladar je bilo celo dovoljeno, da je nastopila kot soobtožiteljica. S tem se ji je dala možnost, da je bila takoj obveščena o rezultatih preiskave. List dokazuje svoje trditve takole:

Poleti je bila v Parizu štiriciljanska madžarska policijska komisija, v kateri so bili komisarji Zdeborški, Steinecker, Nanassy

in Hein. Ti štirje policijski uradniki so prišli v Francijo z diplomatskimi potnimi listi ter so imeli s seboj veliko število ponarejenih posojilnih dokumentov. Da so bili ti titresi fiktivno prodani, dokazuje pismo, ki ga je pisal Nanassy Zdeborškemu, v katerem naznanja, da je bilo prodanih vrednostnih papirjev za 10 milijonov. «Populaire» priobčuje to pismo v faksimilu ter trdi, da je original v rokah preiskovalnega sodnika. Popolnoma nepotrebno je, pravi list, da bi se dvomilo o pristnosti tega pisma. List pozivlje vlado, naj ne postane sokrivec falzifikatorske vlade grofa Bethlena.

Edina resnična nevarnost za fašistični imperijalizem

je združitev vseh seljaških demokracij na Balkanu! — Delovanje italijanskih emigrantov za povratek svobode v Italiji

Pariz, 10. jan. o. Jacques Amcel, profesor na zavodu za višjo mednarodno vedo bo v kratkem izdal knjigo, v kateri razpravlja o imperijalistični politiki rimske vlade s posebnim ozrom na balkansko vprašanje. Amcel zaključuje svojo knjigo takole: za fašistični imperijalizem obstoja ena sama resnična nevarnost: mir, red in združitev vseh seljaških demokracij, ki tvorijo Balkan.

Rim, 10. jan. o. Kakor poroča neki tukajšnji list, so italijanski emigranti v Parizu v družbi nekaterih francoskih prijateljev pred par dnevi slovesno praznovali sedemdeseti rojstni dan Filija Turatija, bivšega

voditelja italijanskih socialistov. Profesor Aulard od francoske lige za človeške pravice, ki je ob enem predsednik lige za Društvo narodov, je imel ob tej priliki daljši govor, v katerem je dejal med drugim: svoboda v Italiji bo vzpostavljena. Vi jo boste vzpostavljali. Prava Italija se bo zopet povrnila v življenje in moje zaupanje je tako veliko, da vas, dragi prijatelji, že sedaj prosim, da me povabite v Rim na velik demokratski banket, na katerem boste vi s svojimi prijatelji iz vsega naroda praznovali povratek Italije k svobodi in demokraciji.

Otvoritev francoske zbornice

Celokupno predsedstvo ponovno izvoljeno. — Vprašanje petorice komunističnih poslancev

Pariz, 10. jan. s. Prvo sejo zbornice po božičnih praznikih je danes otvoril starostni predsednik profesor Pinard. Ker se je računalo z možnostjo, da bo prisotnost peterih komunističnih poslancev, ki so bili obsojeni na ječo in čijih aretacija se pričakuje ovzročila kakega incidenta, je bila policijska varnostna straža ojačena.

Predsednik Pinard je v svojem nagovoru izrazil optimizem glede finančnega, moralnega in zunanje-političnega položaja Francije. Z vplivom Društva narodov so bile že v preteklem letu preprečene vojne. Vsi znaki kažejo, da se Društvo narodov razvija v organizacijo miru. Nihče danes

ne more več smatrati pacifizma za prazno idejo. Ze sedaj se vidi, da bo konec epohe vojn in da se bo začela doba svetovnega miru. Nato je zbornica s 340 proti 20 glasovom, ki jih je dobil komunist Cacin zopet izvolila za predsednika poslance Bouissona. Tudi ostali člani predsedstva so bili ponovno izvoljeni. Zbornica je odgodena do četrtka.

Pariz, 10. jan. s. Agence Havas izve, da vztraja vlada pri svoji nameri, da bo dala aretiranih pet komunističnih poslancev, ki nočejo nastopiti kazni, v katero so bili obsojeni. Vlada bo to sporočila zbornici ter zahtevala glasovanje o zaupnici.

Razkritje velike goljufije pri stvarnih reparacijskih dajatvah

Kolegijalnost francoskih in nemških veleindustrijalcev

Pariz, 9. januarja, g. Finančno ministrstvo objavlja nocoj, da se je razkrila velika afer med nemškimi in francoskimi veleindustrijalci. Pri tem je bilo v medsebojnem sporazumu spravljeno kvalitativno in kvantitativno mnogo manj dajatev, kakor je bilo določeno v načrtu reparacijske komisije. Plačila pa so bila izvršena po oficijelnih seznamih. Nemški dobavitelji in francoski prejemniki so si bratovsko delili velike difference. Obenem je bila dana možnost, da se je primanjkljaj nadomestil z dru-

gimi dajatvami, ki niso šle skozi roke reparacijske komisije. Dobitek je bil torej dvojen. Število francoskih in nemških tvrdk, ki so zapletene v to afero, sicer ni veliko, poneverjena vsota pa je ogromna.

Pariz, 10. januarja, s. Minister za javna dela Dardieu je končno veljavno sestavil program za stvarne dajatve Nemčije. Te dajatve so za 200 milijonov večje kot leta 1927. ter predstavljajo vrednost 800 milijonov mark.

Novi deželni glavar Gradišćanske

Eisenstadt, 10. jan. s. Deželni zbor je na svoji današnji seji izvolil novega deželnega glavarja. Oddanih je bilo 29 glasov, od katerih je dobil lastnik opekarne poslanec Anton Schreiner 28 glasov ter je bil s tem izvoljen za deželnega glavarja. Poslanec Schreiner je takoj prisegel ter je nato imel govor, v katerem se je zahvalil za svojo izvolitev. Povdarjal je, da se morajo politična nasprotstva odstraniti z duševnimi sredstvi in da odklanja vsak poizkus, da bi se v političnih borbah uporabljala sila.

Skoraj poldrug milijon brezposelnih v Angliji

London, 10. jan. (Jo.) Ministrstvo dela poroča, da je znašalo število brezposelnih v Angliji dne 2. januarja 1.332.300.

Za prekosaharsko železnico

Pariz, 10. januarja. (bc.) Listi prajo, da se je ustanovil vladni odbor, ki bo dovršil načrt za zgradbo transaharske železnice. Tozadevni zakonski načrt bo predložil že sedanjemu zasedanju zbornice. Za zgradbo te železnice je določenih 12 milijard frankov.

Pobožne politične kombinacije

Pojavljajo se zopet vesti o koncentraciji

Trikratna avdijska ministrskega predsednika tekom včerajšnjega dne. — Zopetne verzije o spremembi režima. — Priznanje brezuspešnih intrig proti KDK. — Narodna skupščina se sestane 20. t. m.

Beograd, 10. januarja, p. Predsednik vlade Vukičević je imel danes daljši sestanek s predsednikom Narodne skupščine dr. Perićem. Sestanek je brez dvoma v zvezi s sklicanjem Narodne skupščine, ki je projektirano za 20. t. m. Po informacijah iz vladnih krogov namerava vlada postaviti že na eni prvih sej Narodne skupščine na dnevni red zakon o izenačenju neposrednih davkov.

Beograd, 10. januarja, i. Tekom današnjega dne se je opazilo, da je bil predsednik vlade g. Vukičević kar trikrat na dvoru. Njegova popoldnaska avdijska je trajala celo uro. Po tej avdijski je posetil g. Vukičevića radikalni poslanec Ilija Mihajlovič, nakar je odšel g. Vukičević tretjič na dvor. V

političnih krogih posvečajo današnjim avdijskam, zlasti pa sestanku gg. Vukičevića in Mihajloviča veliko pozornost, zlasti še, ker so se danes zopet pojavile vesti o možnosti koncentracijske vlade. Značilno je, da te vesti razširjajo radikalni sami, ki zatrjujejo, da nimajo ničesar proti gg. Pribečeviću in Radiću ter njegovemu vstopu v vlado.

V krogih Kmečko-demokratske koalicije označujejo te vesti kot dokaz, da so nasprotniki koalicije sami uvideli brezupnost svojih naporov, da bi koalicijo razbili ali vsaj oslabil. Njenega silnega moralnega pritiska pa ne vzdržijo več in zato tudi v njihovih vrstah vedno bolj prevladuje spoznanje potrebe, da se današnji režim temeljito spremeni.

Novi vladni predlog o sodniških plačah

Umik pred opozicijo. — Ureditev sodniškega položaja v okviru uradniškega zakona. — Prevedba naj se izvrši le polagoma. Določbe o prevedbi izigravajo v veliki meri dobre strani novega predloga

Beograd, 10. januarja, i. Na današnji seji sekcije zakonodajnega odbora se je pokazalo, da je odpor opozicije proti odlaganju ureditve sodniških plač bil uspešen. Vlada je sicer vztrajala pri tem, da prvotni svoj predlog umakne, ali je mesto njega predložila drug predlog, ki ga je danes minister pravde dr. Subotić izročil sekciji s kratkim ekspozejem, v katerem je naglašal, da je zaradi odpora ostalega uradništva in zaradi pomislekov finančnega ministra vlada morala še enkrat razpravljati o določbah o sodniških plačah in da je obvarovala načelo, da se okvir uradniškega zakona ne sme podreiti. Zato je novi predlog vlade izdelan na podlagi določb uradniškega zakona, sodniki pa dobijo privilegiran položaj in posebnost določbe. Zakon o sodniških plačah s 1. aprilom l. 1929 v veljavo. Vendar pa smatra vlada, da se prevedba sodnikov na nove prejemke ne more izvesti naenkrat, temveč jo bo treba izvesti postopoma, tako da se bo polni finančni efekt pokazal šele v nekaj letih. Vladni predlog določa:

Čl. 61.: Sodniki sreskih, okrožnih in trgovskih sodišč se postavljajo s položajno plačo, ki jo imajo uradniki 6. skupine I. kategorije, in napredujejo v 5. skupino v štirih letih od tega postavljenja, v 4. skupino po nadaljnjih osmih letih.

Predsedniki okrožnih in trgovskih sodišč ter starešine sreskih sodišč imajo isto plačo kakor sodniki teh sodišč po letih sodniške službe.

Sodniki apelacijskih sodišč se postavljajo s položajno plačo 4. skupine I. kategorije in napredujejo v 3. skupino po petih letih, prevedenih v tem položaju, ali pa po 18 letih sodniške službe. Sodniki nižjih sodišč, ki imajo že tretjo skupino se postavljajo za sodnike apelacijskih sodišč v isti skupini.

Podpredsedniki apelacijskih sodišč se postavljajo v I-3, predsedniki apelacijskih sodišč in sodniki kasacijskega sodišča v I-2, predsedniki kasacijskega sodišča v I-1. Predsednik kasacijskega sodišča ima plačo državnega podtajnika.

V pogledu osnovne plače veljajo za sodnike in sodniške pomočnike (pripravnike in pristave) predpisi sodniškega zakona. V slučju, kadar je sodnik postavljen s položaja, ki je po plači enak položaju, na katerega se postavlja, se mu računajo leta, prevedena na poslednji položajni plači, za prehod od skupine na novi položaj. Za višjo skupino se računa tudi oni čas, ki ga sodnik prevede na razpoloženju, če se vrne v državno službo.

Čl. 62.: Sodniki pripravniki imajo položajno plačo I-9 za osnovno plačo v smislu uradniškega zakona po letih službe. Pristavi sreskih in okrožnih sodišč imajo plačo I-8, in odgovarjajočo osnovno plačo po uradniškem zakonu. Tajniki okrožnih sodišč dobivajo I-7 za odgovarjajočo osnovno plačo. Tajniki apelacijskih sodišč in kasacijskega sodišča imajo plačo okrožnih sodnikov, vendar morejo doseči I-3 le tajniki kasacijskega sodišča.

Čl. 63.: Sodnikom in sodniškim pomočnikom pripada stanarina po uradniškem zakonu.

Čl. 64. določa sodniške dodatke in to sreskim in okrožnim sodnikom ter tajnikom višjih sodišč po 800, starešinam sreskih sodišč po 1000, sodnikom apelacijskih sodišč po 1200, predsednikom okrožnih in podpredsednikom apelacijskih sodišč po 1600, predsednikom apelacijskih sodišč, sodnikom in podpredsednikom kasacijskega sodišča po 2500 predsednikom kasacijskega sodišča pa 3000 dinarjev mesečno.

V členu 74. so predpisi za prevedbo sodnikov na nove plače, ki se ima izvršiti s 1. aprilom l. 1929. Sodniki v apelacijskih sodiščih, ki imajo na dan 31. marca l. 1929 I-4, dobe I-3, ako imajo 18 let sodniške službe. Sodniki I-5, ki imajo na dan 12 let službe, dobe I-4. Oni, ki bodo tega dne v 6. skupini dobe I-5, vsi iz 7. skupine se prevedejo na I-6.

Čas za napredovanje se računa od dneva izvršene prevedbe na sledeči način: sodnikom, ki so na dan prevedbe v I-4, imeli več kot 14 let sodniške službe, se računa rok za napredovanje v I-3 od dne, ko so dovršili 14 let službe. Sodnikom 5. skupine se računa rok za 4. skupino od dneva dovršenih 10 let sodniške službe. Sodnikom, ki so na dan prevedbe v I-6, skupini imeli več kot 6 let službe, se računa čas za napre-

dovanje v 5. skupino, od dneva dovršenih 6 službenih let.

Med ostalimi prehodnimi odredbami je važna tudi ta, da sodniki nižjih in tajniki višjih sodišč, ki bi morali biti aprila 1922 prevedeni v nižjo skupino, obdržijo skupino v kateri se nahajajo, za nadalje napredovanje pa morajo izpolniti zgoraj predvidene roke.

Razprava o tem predlogu se danes ni vršila, temveč je bila odložena na jutri, da člani sekcije lahko predlog vlade prouče. V vrstah opozicije izjavljajo, da bi proti novemu predlogu v principu ne ugovarjali, v podrobnostih pa mora ostro kritizirati, ker je vladni predlog preveč grob in premalo pazi na sodniško hierarhijo in tudi na posamezne sodniške položaje. To velja zlasti za sodniške dodatke. Kar je pa najhuje, je to, da vlada v tem predlogu z eno roko daje, z drugo pa jemlje in da je zlasti z načinom nameravane prevedbe sodnikov na nove plače ves princip na polovico izigran. Poslanci KDK bodo jutri vse storili, da dosežejo zboljšanje vladnega predloga.

Upati je, da ba sekcija jutri tozadevno razpravo dovršila. V prihodnjih sejah bosta zakon o ustroju sodišč in o sodniških podvržena ponovni reviziji v sekciji, nakar bo sklican plenarni zakonodajni odbor, ki ju bo končno odobril. Oba zakona bi bila nato v Narodni skupščini lahko sprejeta že ta mesec.

Nezdrave razmere v upravni službi

Pred dnevi smo v poročilu o razpravi notranjega proračuna v finančnem odboru izveščali navedli govor posl. dr. Žerjava in tudi njegov odstavek, da je partizanstvo v politični upravi prodrla že tudi v Slovenijo. Citirali smo kritiko postopanja velikega župana v Ljubljani glede občinskih volitev v Ribnici in Dobropolju. Pri tem se nam je pri telefonskem sporščilu vrnila napaka. Poslanec gosp. dr. Žerjav nas opozarja, da je v svojem govoru v finančnem odboru kritiziral velikega župana gosp. dr. Vodopivec v glavnem v dveh stvareh. Glede veljavnosti kandidatnih list za občinske volitve v Dolenji vasi in v Ribnici je obstojala enaka, oziroma v Dolenji vasi celo povoljnija situacija, kar se tiče napredne liste. Gosp. dr. Vodopivec pa je razsodil v slučaju, ki je šel v korist SLS, drugače, nego v slučaju, ki bi bil v korist napredni listi. Druga zadeva se tiče spojitve občin Dobropolje, Kompolje in Videm. Dasi občastna skupščina v to ni pristojna, je sklepala in proti volji večine prebivalstva sklenila združitev teh občin. Veliki župan gosp. dr. Vodopivec ni storil ničesar proti tej kršitvi zakona, dasi mu je dana za to ustavna in zakonita možnost.

Kar se tiče združitve imenovanih občin, naj dodamo popravljenu poročilo o govoru dr. Žerjave š 2. to. le Občinski red za Kranjsko določa v § 2.: »Dve ali več selških občin je po njih zaslišanju mogoče, ako ne ugovarja iz javnih ozirov politično oblasti, po sklepu deželnega zbora, ki potrebuje najvišjega odobrenja, združiti v eno selško občino, tako da te občine niso več samostojne.« Občastne skupščine niso naslednje deželni zbore. Ta posebna pravica jim ni bila prenešana z nobenim zakonom. Ze itak nezakonita odredba velikega župana dr. Vodopivca od 31. maja 1927. Uradni list št. 63. ne more na tem ničesar spremeniti, ker zaenkrat veliki župani še ne morejo spreminjati zakonov. Prizadele občine naj pazijo, da se pravočasno pritožijo na upravno sodišče.

Simpatije klerikalcev za prečansko fronto

Pod tem naslovom prinaša zagrebški »Jutarnji list« sledečo brzojavko iz Ljubljane, datirano z 9. januarjem:

»Včeraj je Jugoslovanski klub imel sejo, ki se je udeležilo tudi nekoliko odličnejših politikov SLS. Na seji so se razpravljala večinoma interna vprašanja. Posetno se je obračala pozornost na reorganizacijo tiska, da bi se mogla vzdržati konkurenca s tiskom samostojnih demokratov. Bilo je govora tudi o odnosih med marioborskimi in ljubljanskimi vodstvom SLS, ki so zadnji čas postali nekako napeti. Ali vse kaže, da se bo posrečilo jih uglediti. Govorilo se je tudi o agitaciji s prečansko fronto, za katero se je pojavila simpatija

med pristaši SLS samimi. Posebno uradno poročilo o tej seji ni bilo izdano.

Odgovornost za točnost vesti prepuščamo seveda »Jutarnjemu listu« odnosno njegovemu ljubljanskemu dopisniku.

Davčna reforma

Beograd, 10. januarja, p. Seja skupščinskega odbora za prenos zakona o izenačenju neposrednih davkov je napovedana za 16. t. m. ob 3. popoldne. Ako bo vlada pokazala dobro voljo, bo ta zakon bržkone na tej seji sprejet.

Pogajanja za naše posojilo v Londonu

Beograd, 10. jan. p. Nocojšnja »Pravda« poroča iz Londona, da se tamkaj muhi upravnik Državne hipotekarne banke »os« spod g. Gjuričić, ki je v družbi banko londonskega poslanika Gjuričića imel zaradi najetja našega inozemskega posojila več sestankov z zastopniki finančnih krogov v Londonu. Angleški finančni krogi se zelo zanimajo za to posojilo ter so zahtevali pojasnil o našem valutnem vprašanju, stabilizaciji dinarja in o obveznostih, ki jih ima naša država napram Bleerovi skupini. Lahko se reče, da je razpoloženje angleških finančnikov zelo ugodno za zaključitev našega novega inozemskega posojila.

Rumunska kraljica med beograjsko šolsko deco

Beograd, 10. jan. i. Danes popoldne sta rumunska kraljica Marija in princesa Ileana obiskali šolsko polilino v ulici Miloša Velikega. Otroci so privedli kraljico in princezino pristrčen sprejem, in so ju ob prihodu pozdravili z živjo klici. Mala deklica je pozdravila kraljico s kratkim nagovorom ter ji izročila šopek nagelčkov. Kraljica si je ogledala prostore poliklinike v sosedstvu gospe dr. Nikolajevičeve in načelnika ministrstva za narodno zdravje dr. Štamparja.

Iz ministrstva ver

Beograd, 10. jan. p. Na predlog ministra ver je za učelnika katoliškega oddelka ministrstva imenovan dr. Avgust Čičić.

Jubilej osvobođenja Niša

Beograd, 10. jan. p. Jutri se v Nišu vrši svetvena proslava 50letnice osvobođenja Niša od Turkov.

Selski pismonoše imajo pravico do pokojnine

Beograd, 10. jan. p. Ministrstvo pošte in brzojava je izdalo odredbo, po kateri se imajo vsi selski pismonoše, ki imajo 21 let službe smatrati za državne nastavlence s pravico do pokojnine.

Predsednik Masaryk za nemške pisatelje

Praga, 9. jan. h. Predsednik republike Masaryk je ob prihli svojega 70. roistnega dne daroval fondu društva nemških pisateljev in umetnikov »Concordia« 100.000 Kč. Prvi obrok 50.000 Kč je bil že izplačan.

Čsl. zbornica

Praga, 9. jan. h. Poslanska zbornica se bo sestala 18. t. m. ter rešila nekaj manjših predlogov.

Letalska nesreča v ČSR

Praga, 9. jan. g. Danes je na letališču v Milovicah treščilo na tla vojaško letalo. Oba potnika sta bila mrtva.

Nepojasnjjen umor poslanca Žalobina

Praga, 9. jan. h. Umor poslanca Žalobina še vedno ni pojasnjen. Aretirani prijatelj umorjenega poslanca kovač Horny je do bil v ječi živčni napad in je skoraj zblaznel, vendar ga pa ne bodo izpustili na svobodo, dokler vsa zadeva ne bo popolnoma pojasnjena. O umoru krožijo različne verzije, ki pa preiskavi niso dale nobenih novih momentov.

Normalen gospodarski razvoj v Avstriji

London, 10. jan. s. Gavni tajnik angleškega poslanstva na Dunaju Bhillcotts piše v svojem poročilu o finančnem in komercijalnem položaju Avstrije, da se položaj Avstrije zelo naglo popravlja. Nevarnost nagle gospodarske panike skoraj ne obstoja.

Za demokratizacijo Madžarske

Budimpešta, 10. jan. d. Bivši pravosodni minister dr. Emil Nagy, kateremu pripisujejo inicijativu za akcijo lorda Rothermarea, se pripravlja na novo potovanje v Anglijo. Dr. Nagy je izjavil, da je po svojem povratku iz Anglije pripravil za madžarsko vlado poročilo, v katerem je opozarjal na mišljenje angleške javnosti glede raznih demokratičnih reform na Madžarskem. Madžarska vlada pa te reformi ni smatrala za primerne. Vendar pa bo dr. Nagy še enkrat poročal grofu Bethlenu o teh neobhodno potrebnih reformah.

Najnovejša papeževa enciklika

Rim, 10. januarja o. »Osservatore Romano« objavlja encikliko papeža Pija XI., v kateri nastopa papež proti že močno razširjenemu pokretu za zedinjenje vseh vernikov brez razlike in ne glede na njihovo versko pripadnost. Papež odobrava splošno sodobno stremenje za dosegom mednarodne solidarnosti, obžaluje pa, da se skuša to stremenje prenesti s političnega na versko polje in združiti kakor je rečeno v encikliki pravo vero s krivo vero. Posebno svari papež pred tako zvanimi pankristijani, o katerih pravi, da hočejo porušiti temelje katoliške cerkve. Zato poziva škofo, naj nastopijo proti takšnim pokretom. Sigmatici bi radi dosegli edinstvo na podlagi sporazuma o nekaterih osnovnih točkah. Tega pa katoliška cerkev ne more dopustiti, ker si ni mogoče misliti krščanske družbe, v kateri bi vsak član lahko po svoje razlagal verske resnice. Verska edinstvo pravi papež, se da doseči samo potom povratka razkolnikov v naročje rimske cerkve.

Novi kazenski zakonik v Albaniji

Tirana, 10. jan. (lo.) V veljavo je stopil novi kazenski zakon, ki zabranjuje mnogoženstvo.

Tajinstveno ozadje berlinske eksplozije

Pojavljajo se domneve, da je bila eksplozija maščevalni čin. — Vloga Habsburgovcev in bivšega avstrijskega plemstva pri tej eksploziji

Berlin, 10. januarja, g. Javnost še vedno razpravlja o eksplozijski nesreči v vili bivšega generalnega konzula Weingartnerja v Dahlemu. Dočim se je začetkomu menilo, da je brezvestna neprevidnost povzročila eksplozijo, se sedaj čujejo glasovi, da je trgovec Stammer, ki je postal žrtev eksplozije, na zelo neobičajen način izvršil samomor. Zakonsko življenje je bilo v zadnjem času zelo nesrečno. V decembru je poskusil ustreliti svojo ženo na cesti. Od Silvestrovega večera zakonica nista izpregovorila niti ene besede. Da je Stammer izvršil samomor, sklepajo iz listka, ki so ga našli in ki ima sledečo vsebino: ako me nekega dne ne bo tukaj, se ne sme izplačati noben denar. Beseda »ne« je bila trikrat podčrtana. Stammer je očitno napisal listek v velikem razburjenju, ter ga v noči na nedeljo položil v predal blaginje.

»Vossische Zeitung« poroča, da je ena onih oseb, ki so vedele, kaj se dogaja v vili, bil bivši avstrijski nadvojvoda Leopold, ki živi pod imenom Leopold Wölfling na Dunaju. Wölfling je bivšega lastnika te vile profesorja Blankeja spoznal leta 1919. v neki

družbi. Blanke je nato odpotoval, ter po svojem povratku dobil Wölflinga kot najemnika vile. Tam je Wölfling spoznal zakonca Weingartnerja in Stammerja. Ze v tem času se je Stammer mnogo bavil z eksplozivnimi stvarmi. Nekega dne se je Wölfling s Stammerjem odpeljal v Berlin. Ob tej priliki mu je Stammer pokazal majhno škafličico. Ko ga je Wölfling vprašal, kaj je v tej škafličici, je Stammer odgovoril: ekrazit. 15. januarja bi se moral vseliti v vilo drugi član bivšega avstrijskega visokega plemstva knez Khevenhüller. V ponedeljek, torej en dan po katastrofi, bi se morala sestaviti pogodba. Očitno so veliki stroški za gospodinjstvo bili Weingartnerju in Stammerju odvce. Weingartner je izjavil, da bo iz vile vse odstranil, ako se bo vselil Khevenhüller. Očitno je mislil na eksplozivni material, ki je povzročil katastrofo. Naslov generalnega konzula, ki ga je nosil Weingartner je še zelo sporen. Weingartner trdi, da je zastopal bivšo kraljevino Črna goro. Nobeno merodajnih mest ne ve ničesar o takem imenovanju. Zunanji urad se bo sedaj interesiral za to vprašanje.

Nevarnost poplav zmanjšana

Nevarnost za London odstranjena. — Položaj pred Bratislavo nespremenjen. — Kritična situacija v Rumuniji

London, 10. jan. (lo.) Danes ni bilo nazvle visokemu vodostaju Temze novih poplav.

London, 10. jan. (pa.) Kakor se zdi je Temza dosegla višek. Povodom zadnje katastrofe je ostalo brez strehe 4000 družin.

Bratislava, 10. jan. s. Vojaško poveljstvo je bilo nujno pozvano, naj takoj odpošlje v kopališče Pištiani in v okolico vojaštvo v pomoč, ker bo reka Vaha prestopila bregove. Zastoj ledov traja dalje. Predmestja in nižji deli mesta so že poplavljeni.

Bratislava, 9. jan. g. Vesti nekaterih dunajskih listov, da je prebivalstvo z ozirom na preteče poplave v masah zapustilo me-

sto in da je včeraj ponoči nastala panika, ne odgovarjajo dejstvu. Ledena ploskev, ki je bila še pred par dnevi dolga 75 km, se je zmanjšala na 50 km.

Bukarešta, 10. jan. s. Položaj, ki je nastal zaradi zamrzavanja Dunava je še vedno zelo kritičen. V Faccenu, Braili in Gjurju je več poslopj obkoljenih po ledu. Vojaške in civilne oblasti so dale vsa sredstva na razpolago. Tudi bolgarske oblasti se udeležujejo resilne akcije.

Berlin, 10. jan. (be.) Škodo, ki so jo povzročale poplavi v Mostaganemu v Alžiriji cenijo uradno na 60 milijonov frankov. Vsa škoda je bila povzročena tekom dveh ur.

Rumunska vlada plačuje odškodnino

Zopet dijaški izgređi v Rumuniji

Bukarešta, 10. jan. s. Vlada je izplačala ameriškemu kapetanu Kellerju, ki je bil pri zadnjih dijaških izgređih ranjen, odškodnino 100.000 dolarjev. Madžarski pesnik Haynil, ki je bil tudi ranjen, je dobil odškodnino 100.000 lejev.

Bukarešta, 10. jan. d. V Kišinevu je prišlo zopet do velikih dijaških nemirov. Skupina dijakov je izturala židovske pasante, ki so hoteli oditi na kolodvor. Ko je intervenirala policija, so dijaki pričeli streljati na stražnike. En policist je bil težko ranjen. Neki narednik lovskega polka v Kišinevu je bil aretiran, ker se je udeležil demonstracij.

Bukarešta, 9. jan. g. Univerzitetni svet v Jassyju je danes razpravljal o kaznovanju dijakov, ki so se udeležili zadnjih dijaških nemirov. Svet je sklenil, da bo najprej počakal na razsodbo vojnega sodišča in da bo šele potem izrekel svojo sodbo.

Novi rumunski poslanik v Rimu

Rim, 10. jan. (be.) Za rumunskega veleposlanika je imenovan glavni tajnik rumunskega zunanega ministrstva Ghika.

Optimistične izjave Zaleskega

Varšava, 10. jan. s. Zunanji minister Zaleski je imel včeraj na banketu poljskega društva za proučevanje mednarodnih vprašanj govor, v katerem je med drugim izjavil, da rezultat, ki se je dosegel v Zenevi ne predstavlja korak za razvoj poljsko litovskih odnosov. On upa, da bodo sledili še drugi koraki. Nevarnost vojnih zapletov je z ozirom na poljska prizadevanja odstranjena.

O nemško-poljskih odnosih je izjavil Zaleski: v preteklem letu smo videli v vodstvu nemške zunanje politike mnogo dokazov dobre volje in resnega stremeljenja, da bi se kljub izredno težkemu notranjepolitičnemu položaju vzpostavili dobri sosedni odnosi med obema državama. Nemška delegacija je zavzela v Zenevi stališče, ki je mnogo doprineslo k rezultatu, ki smo si ga želeli.

Francoska kritika Voldemarasovih izjav

Pariz, 10. jan. (be.) Časopisje ostro napada litovskega ministrskega predsednika Voldemarasa zaradi njegovih zadnjih izjav glede Vilna. Listi povdarjajo, da mora Litva zapustiti Društvo narodov, ali pa mora Voldemaras demisijsionirati.

Stalen napredek angleške delavske stranke

London, 10. jan. (lo.) V sled smrti konservativnega poslanca Hollandia so se vršile v Northamptonu nadomestne volitve v spodnjo zbornico. Izvoljen je bil delavski kandidat Malone s 15.173 glasovi. Konservativni kandidat Renton je prejel 14.616, liberalni kandidat Morgan 9584 in neodvisni konservativni kandidat Heilwout 1093 glasov. Pri zadnjih splošnih volitvah je zmagal konservativni kandidat nad delavskim z 971 glasovi večine. Borba za to poljsko mesto je bila zelo ogorčena in volitve se je udeležilo 83 odst. vpisanih volilcev.

Diplomatsko zastopstvo Kanade v Franciji

Pariz, 10. januarja. (lo.) Po današnjem ministrskem svetu je bilo izdano poročilo, da v smislu diplomatskih pogajanj med kanadskim ministrom Dandurandom in francoskim zunanjim ministrom Briandom ustanovita francoska in kanadska vlada medsebojna poslanstva. Novi francoski poslanec v Kanadi bo rezidiral v Ottawi.

Usoda sovjetske opozicije

Moskva, 9. januarja, h. O drakonskih odredbah, ki jih je vlada sklenila proti voditeljem opozicije, javljajo, da so te odredbe naperjene ne samo proti Trockemu, temveč še proti 51 nasprotnikom Stalina. Kaznovani voditelji opozicije so bili deportirani v razne kraje, ki so drug od drugega ter od večjih mest oddaljeni po več tisoč kilometrov. Vlada jim daje za življenje mesečno devet rubljev, t. j. približno 200 Din. Trockij je še v Moskvi ter je izjavil, da se bo dal deportirati le s silo.

Komunistični proces v Sofiji

Sofija, 10. jan. d. 25 t. m. se prične proces proti članom osrednjega izvrševalnega odbora bolgarske komunistične stranke, ki so obtoženi, da je komunistična stranka spomlad l. 1923. tihotapila orožje iz sovjetske Rusije v Bolgarijo ter da je pripravila oboroženi upor z namenom, da bi se Bolgarija pretvorila v sovjetsko republiko.

Zanimiv politični proces v Lipskem

Lipsko, 10. jan. (be.) Pred tukajšnjim sodiščem se je pričela obravnava proti Antonu Schrecku in Hermanu Kochu, ki sta obtožena, da sta prodala tajne informacije Franciji in Angliji. Kakor poročajo listi, so te informacije ponovno preprečile sprejetje Nemčije v Društvo narodov. Proces bo trajal tri tedne. Na obravnavo je povabljenih 90 prič.

Slab odziv na cirkularno noto varnostnega odbora

Zeneva, 10. jan. d. Novo ustanovljeni varnostni odbor Društva narodov, katerega predseduje čsl. zunanji minister dr. Beneš, je pozval nekatere vlade, članice Društva narodov, naj stavijo predloge za rešitev varnostnega vprašanja.

Dosedaj sta odgovorili le Švedska in norveška vlada. Obe državi sta predlagali, naj se določi nekaj normalen pakt za nadaljnje locarske dogovore. Norveška in švedska vlada vidita v tem najboljšo metodo, da se doseže največja varnost, ker bi se na ta način svet Društva narodov bavil samo s takimi spori, ki se ne morejo rešiti drugače.

Zanimivo je, da se nobena druga vlada ni odgovorila na poziv tega odbora, čeprav se bodo poročevalci že sestali meseca januarja v Pragi. Poleg odobrovalnega predsednika dr. Beneša, se bodo udeležili tega sestanka trije poročevalci, in sicer finski poslanik v Berlinu Holsti, holandski poslanik Rudders in grški poslanik Politis. Društvo narodov bo odposlalo na ta sestanek ravnatelj političnega oddelka, japonskega glavnega podtajnika Sugimuro in ravnatelja razorožitvenega oddelka Norvežana Colbona.

London, 10. januarja. (lo.) Poročilo zoevnevskega dopisnika »Westminster Gazette«, da bo angleška vlada v kratkem predložila Društvu narodov svoj načrt glede rešitve varnostnega vprašanja, se demantira. Vlada je le predlagala, da se izvede predlog predsednika varnostnega odbora dr. Beneša, naj se Društvo narodov pošlje pred prihodnjim zasedanjem delovni program odbora.

Eksplozija v Hamburgu

Hamburg, 10. jan. g. V Rosehallu se je danes dogodila velika eksplozija. Neka ženska je na stopnicah zažutila plinski duh. Ko je s svečo v roki stopila na hodnik, se je dogodila eksplozija. Ženska in njen petnajstletni sin sta bila pri tem smrtno ranjena. Eksplozija je bila tako močna, da so popokale vse šipe v sosednih hišah. Preiskava je d

Naši kraji in ljudje

Dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški

Ljubljana, 10. januarja.

Tekom današnjega popoldneva se je po mestu bliskovito raznesla tragična vest, da je nepričakovano preminul šef-zdravnik Osrednjega urada za varovanje delavcev g. dr. Demeter Bleiweis v 56. letu svoje starosti. Tragična novica je v vseh ljubljanskih krogih vzbudila globoko sočutje, saj je bil pokojnik v Ljubljani zelo popularna in ugledna oseba.

Dr. Demeter Bleiweis je že dalje časa bolehal. Zaradi prenapornega dela v prejšnjih letih ga je zadnje čase mučila močna nevrastenija. Temu se je pridružilo vnetje reberne mrene ter poslabšanje srca. Trpel pa je tudi na oči. Zaradi splošne bolehnosti je že pred dvema mesecema nastopil kot šef-zdravnik OUZD daljši dopust ter je omejil tudi privatno zdravniško prakso v svoji hiši na Kongresnem trgu samo na najožji krog svojih pacientov.

Danes dopoldne okrog devetih je dr. Bleiweis odšel z doma in se nekoliko minut pomudil na glavni pošti, kjer je oddal nekaj korespondence. Ob 9.30 se je, navidezno prav miren, vrnil domov, kjer mu je kuharica pripravila južino. Zavžil jo je in se nato vrnil v svojo delovno sobo, ker se je vsedel k pisalnemu stroju in natipkal dolgo pismo. Nekako okrog 11.30 je vstal od stroja in vstopil iz sobe v kopalnico. Par minut potem je hišna Metka Košmerlova razburjena prihitela v kuhinjo in prenesla kuharico Angelo z vprašanjem: «Kje pa je gospod? Zdi se mi, da je odšel v kopalnico. Tam je pravkar ne-

kaj počilo, kakor da je žarnica padla na tla.»

V nekaki čudni slutnji katastrofe sta kuharica in hišna pohlitali h kopalnici in potrkala na vrata. Nihče se ni odzval. Vrata sta odprli sami — in nutil se jima je presunljiv prizor.

Poleg kopalne kadi v kotu je ležal na tleh v krvi njun gospodar, očividno v popolni nezvesti, poleg njega pa browning ...

Na krik obnega žensk so prihiteli domači, ki so kljub razumljivemu veliki-mu razburjenju takoj odredili, da je bil o nesreči obveščen zdravnik g. dr. Dereani, ki stanuje v sosednji hiši. Obenem je bila o tragičnem dogodku obveščena tudi policijska direkcija, ki je odposlala v hišo zdravnika g. dr. Avramoviča v spremstvu policijskega nadzornika g. Podreberskega in policijskega agenta g. Vrečarja.

Zdravnik dr. Dereani, ki se je pozivu takoj odzval, je našel svojega tovariša še pri življenju. Dal mu je v naglici injekcijo kamfore, da je — žal samo za trenutek — poživil delovanje srca. Življenje se trajno ni dalo podaljšati, kajti dve krogi iz browninga, ki si jih je gospod dr. Bleiweis pognal malo nad desnimi sencem v glavo, sta usodno nalogo izvršili. Malo po 12. je dr. Demeter Bleiweis izdihnil.

Pokojnik, potomec veleugledne ljubljanske obitelji, vnuk «očeta slovenskega naroda» Janeza Bleiweisa in sin bivšega ljubljanskega podžupana, je sodel kot eden izmed najzbornejših slovenskih zdravnikov. Pacienti so imeli vanj posebno zaupanje, ker so ga poznali ne le kot prvovrstnega praktika, marveč tudi kot popularnega znanstvenika. Znan je njegove številne razprave, posebno pa poljudno pisani članki iz področij zdravstva in higijene, ki jih je pokojnik dr. Bleiweis svoja redno objavljaval v nedeljskih številkah «Slovenskega Naroda». V svojih mlajših letih se je pokojnik živahno udeleževal v raznih humanitarnih in narodnih društvih in je bil posebno vnet za Sokolstvo. Ljubljanski Sokol izgublja z njim dolgoletnega zvestega člana. Tekom medicinskih študij na Dunaju je bil dr. Bleiweis prvi predsednik akadem-skega društva «Slovenije» in je tem načelom takratne, nacionalno in kulturno se prerajajoče omladine ostal dosledno zvest vse življenje.

Tragična nenadna smrt uglednega, vsestranskega agilnega, koncilijantnega zdravnika zatorej upravičeno vzbuja najgloblje sočustvovanje in Ljubljana bo prav gotovo najdostojneje izkazala pokojniku zadnjo čast pri pogrebu, ki se bo vršil v četrtek ob 16. izpred hiše žalosti na Kongresnem trgu na pokopališče k Sv. Križu. Težko prizadeti pokojnikovi rodbini in njegovim številnim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Mednarodna dijaška konferenca v Ljubljani

Včeraj popoldne so se inozemski delegati odzvali povabilu ljubljanskega škofa, ki jih je sprejel v knezoškofijski palači.

Po kosilu se je vršila predzadnja seja konfederacije. Prisotni so bili vsi delegati razen predsednika dr. Maltinija, ki je na poziv odpotoval v Rim, in francoskega delegata Ernesta, ki je odšel s posebno mislijo na Dunaj. Na seji se je razpravljalo največ o publikaciji, katero bo konfederacija izdala. Premotivale so se direktive, po katerih naj se ta publikacija izda, da bo služila dijakom kot pomoč pri reševanju vseh dijaških vprašanj. Priročnik naj bi informiral dijaštvo natančno o vseh institucijah ter o higijenskih in socialnih prilikah v posameznih državah. Nadalje so delegati izčrpno obravnavali socialna vprašanja, ki jih mora CIE rešiti in izpolniti svojo prevažno socialno nalogo med dijaštvom vsega sveta.

Po zaključku seje so delegati v spremstvu ljubljanskih akademikov odšli po me-

stu ter si ogledali vse znamenitosti in lepote slovenske prestolice. Povzpeli so se tudi na ljubljanski Grad. Ker je bilo vreme ugodno, so mogli občudovati vso Ljubljano in njeno prelesto okolico s Kamniškimi planinami vred.

Zvečer so gostje prisostvovali v operi predstavi »Hoffmannovi pripovedki«.

Povodom zborovanja CIE v Ljubljani pri-náša včerajšnji »Hrvat« članek, v katerem obrazlojuje pismo hrvatskih akademskih klubov. Pravi, da je ta »memorandum« Zveze hrvatskih vseučiliških klubov vnesel nov moment in da ostaja sodelovanje Hr-vatov v konfederaciji odprto vprašanje.

Kakor smo že včeraj poročali, je eksekutivni odbor CIE zavrnil ta memorandum kot interno vprašanje jugoslovenske unije in bo torej to stvar treba rešiti doma s pametnim razgovorom, ne pa z »memoran-dumi«.

Glede stališča nekaterih delegatov CIE napram pismu hrvatskih akademikov naj dodatno k včerajšnjemu poročilu zavoljo absolutne točnosti ugotovimo, da se bolgar-ski delegat g. Hristo Bačev ni priključil za-htevam hrvatskih akademikov, marveč se samo pridružil predlogu predsednika, da se pismo odstopi komisiji za propagando. G. Bačevu in ostalim, ki so se izrekli za ta predlog, je bilo do tega, da bi v konfede-raciji sodelovala vsa akademska omladina. Končno se je ugotovilo, da predlog vobče ni v skladu s statuti konfederacije in je bilo pismo hrvatskih akademskih klubov za-vrnjeno kot interna zadeva jugoslovenske unije.

Božični škandal v beograjski operi

Med številnimi incidenti tekmo pravo-slavnih praznikov je v Beogradu vzbudil pravcato senzacijo mučen škandal, ki se je pripetil pri predstavi opere »Zulumkar« v Narodnem gledališču. V neki loži je pri-šlo do hudega pretepa med tremi moškimi. O celotni aferi, ki je povzročila precej zgražanja in še sedaj neti opravičljivost, pri-nášajo novine naslednje poročilo:

Soproga znanega beograjskega zdravnika dr. Dušana Pavloviča, ki se že nahaja v stanju razporeke, je na Božič popoldne šla na sprehod s svojim znancom, medicin-cem Vidakovićem. Po sprehodu sta se oba podala v opero, ne da bi se zavedala, da se v parterju nahaja njen mož s svojim bratom, Kma'u po prvi pavzi so se odprla vrata v loži št. 4., v kateri sta se nahajala gospa Pavlovičeva in medicince Vi-daković. Zdravnik dr. Pavlovič in njegov

Lily Damita

v vefilmu strastne ljubezni

Plesalka Antonija

Pride v »KINO DVOR«.

brat, ki sta se pojavila v loži, sta takoj atakirala Vidakoviča in je posebno dr. Pav-lovič s pestjo začel temeljito obdelavati njegov obraz in glavo.

V gledališču je sredi predstave nastal ve-liki šunder. Vse občinstvo je začelo strmeti v ložo in opazovati pretep. Celo pevc na odru so morali prekiniti svoje vloge. Kon-čno se je bileterjem posrečilo, da so vse tri borce razdružili. V akcijo je stopila tudi policija, ki je sestavila zapisnik. Vidaković in gospa Pavlovičeva sta se odpravila ta-koj iz opere, a tudi dr. Pavlovič je bil v spremstvu svojega brata odhitel po drugi strani domov. Skandalozna senzacija v Na-rodnem gledališču je seveda vzbudila mno-go raznih komentarjev.

Dolgo pogrešano truplo izginule Ane Lustikove najdeno

Litija, 10. januarja

V bližini kresniške postaje je našla sku-pina igrajočih se otrok med vrbovjem neznano utopljeno. — Orožniška pa-trulja je ugotovila identiteto Ane Lu-stikove.

V nedeljo popoldne se je igrala ob Savi skupina kresniških otrok, ki so se prepe-ljavali ob bregu s čolnom. Mlademu Godcu se je zataknil čoln med vrbovje. Ko se je prizadeval, da se reši iz objema neljubega vejevja, je s strahom opazil, da se nahaja med vejevjem skrito neko truplo. Dečad se je nato razburjeno raztepla, o skrivnostni najdbi so povedali otroci doma, uradništvo kresniške postaje pa je obvestilo o dogo-dku pristojno litjsko žandarmerijsko postajo.

Na kraj najdbe sta odšla litjska orožni-ka gg. Jesenovec in Bučar. Na podlagi okrožnice vevške žandarmerijske postaje, ki je izdala ob tragičnem izginutju Ane in Peterčka Lustika popis obeh pogrešan-cev, je litjska žandarmerijska patrulja ugotovila identiteto kresniške najdenke s pogrešano Ano Lustikovo.

G. Jesenovec je o tem takoj obvestil oče-ta Ane Lustikove, Ivana Grada, ki stanuje v Zg. Kašju št. 25. S prihodnjim vlakom, 1 uro po telefonski depeši, je prispel oče Ivan Grad, z njim pa tudi njegov sin Av-guštin, brat tragično preminule Ane. Z dri-tečimi koraki in s solznimi očmi sta se oče in brat podala v mrtvašnico, kamor je bilo truplo po odredbi žandarmerijske ob-lasti prepeljano — in tu sta takoj spoznala v najdenki truplo nesrečne Ane.

Zaradi Stedenskega ležanja v vodi in več-ljih vremenskih in toplotnih sprememb je bilo truplo pokopane Ane že znatno defor-mirano, posebno poškodovana je bila glava, kateri je manjkala del obraza. Tudi očesne votline so bile povsem prazne. Obleka je visela v raztrganih delih s telesa in je strahotno pričalo o razdirajoči sili divjega vodnega elementa. Na truplu je bilo spo-znati, da je pri ležanju v vodi tudi zmrz-nilo. V ušesih je imela Ana še zlate uha-ne, zadnji dar njenega moža ...

Uzaloščeni, težko prizadeti oče se je po-dal takoj nato v Litijo k sreskemu pogla-varju, da tam izposluje dovoljenje za pre-voz trupla na domače pokopališče, kjer pri-čakuje svojo ženko in mamico med Pe-ter in sinček Peterček. Citateljem je go-tovo še v spominu, da je pokojni Peter Lu-stik napisal pri svojem odhodu v smrt po-slovilno pismo in prosil, naj pokoplje vso rodbino v skupnem grobu Oče Ivan Grad je izpolnil pokojnikovo zadnjo željo ...

Po izstavitvi dovoljenja sreskega pogla-varstva v Litiji, da se prepelje truplo Ane Lustikove k Dev. Mar v Polju, je odšel

Samo še danes ob pol 5.

Brat Francišek Asiški

Tel. 2730.

KINO DVOR.

Danes ob 7., 8. in 10. zvečer:

Prvič v Ljubljani

Xenia Desni

Livio Pavanelli

v kolosalni veseloiri

«JESENSKI MANEVRI»

Pikantno!

Duhovito!

Telefon 2730.

Kino »DVOR«.

oče Ivan Grad k pogrebniemu zavocu v Litiji, k g. Emilu Koprivnikarju, ki je oskr-bel vse potrebno za zadnjo pot blage po-kolnice. Z vozom so nato prepeljali truplo Ane Lustikove danes v Zg. Kašelj, od ko-der se bo vršil jutri, v sredo, pogreb na pokopališču v Polju.

Vsa tragedija rodbine Lustikove je na-sim čitateljem znana iz prejšnjih naših po-drobnejših poročil. Ta edinstvena življenska drama nesrečne rodbine se je začela dne 4. decembra 1927., ko je odšla pokojna Ana s svojim sinčkom neznanokam od doma. Prvotne domneve so sedaj popolnoma po-trjene: obupana Ana je skočila pri kašelj-skem mostu s svojim sinčkom v naročju v Ljubljano in se otela vseh pozemskih brid-kosti z odhodom v večnost, kamor je ženi in otroku po par dneh sledil tudi obupani mož.

Dva fašistična junaka pred ogulinskim sodiščem

Pričetek razprave proti Kodriču in Gaglianiju.

Oguljin, 10. januarja

Danes se je pred tukajšnjim sodiščem pričela razprava proti fašistoma Kodriču in Gaglianiju, ki sta obtožena, da na Sušaku narkotizirala in skušala s silo odvesti ita-lijanskega emigranta Alfreda Sirico ter ga nameravala izročiti fašistom na Reki. K razpravi je bilo pozvanih pet prič.

Po prečitaniu obtožnice je bil prvi zasli-šan obtoženec Kodrič, ki je izjavil, da se ne smatra krivega, ker je hotel samo iz-girati italijanske oblasti in nič drugega. Iz-javil je, da je pristal Zanelle, bivšega re-škega župana, in da ni hotel s silo odvesti Sirice, temveč samo dobiti denar od ita-lijanskih fašistov. Zahteval je, naj se razpra-va proglasi za tajno, ker hoče govoriti o nekih delikatnih stvareh. Nato je sodišče odredilo, da se razprava proglasi za 30 minut kot tajno. Popoldne je sodišče na-daljevalo zasliševanje Kodriča in zatem ob-toženca Gaglianija, ki je potrdil zagovor Kodriča, češ, da sta hotela samo prevarati reske fašistične oblasti. Sodna razprava je bila ob pol 7. zvečer zaključena in se bo jutri nadaljevala.

Bitka med zločincem in orožniki

Seljak Ljubomir Pantič iz vasi Uljine pri Vrhu je bil lani zaradi različnih zločinov obsojen na 15 let težke ječe, ki jih je pre-sedeval v kaznilnici v Požarevcu. Tu je svojim tovarišem večkrat pripovedoval, da so njegove nesreče krivi njegov oče, brat in nevesta. Nedavno je zločinec uspel, da je na čuden način pobegnil iz kaznilnice. Podal se je naravnost proti svojemu doma-čemu kraju Uljini, da se maščuje nad svojo rodbino in nevesto. Svoj grozoviti namen bi bil nedvomno tudi izvršil, toda k sreči je bil njegov beg takoj opažen in za zlo-čincec je bila odposlana močna orožniška patrulja.

Orožniki so zasledovali zločincea tik do domače vasi in doznali, da se zločinec na-haja v domači hiši, iz katere so ogrozni-rodni pobegnili pred maščevanja želi-nim Ljubomirom. Orožniki so torej obko-lili hišo; a Ljubomir Pantič je pretečo ne-varnost hitro opazil. Zabarikadiral se je v mali sobi, kakorkoli je mogel, pograbil puško in začel streljati proti orožnikom. Pa-trulja seveda ni ostala prekrizanih rok. V sobi je zagrmelo več strel, ki so Pan-tiča občutno ranili in ga prisilili h kapitu-laciji. Predvčerajšnjim je bil zločinec Lju-bomir Pantič zopet eskortiran iz Vrha na-zaj v kaznilnico v Požarevcu.

Od tega časa dalje je moral prestati ne-šteto intrig, katerih iniciator je bil pro-f. Hattala, ki se je čutil ogroženega v svoji poziciji. Borba, v kateri so posegli na-sprotniki po najzločnejših sredstvih, da bi uničili Gebauerja, je trajala do l. 1890. Marija Gebauerjeva je v preprosti be-se-dah opisala življenje svojega velikega oče-ta ki je ugotovil zgodovinski razvoj če-škega jezika in zakone, ki so vedno v njem vladali in vladajo še danes. Opravičeno po-vdarjajo češki kritiki, da pomeni Gebauer za češki jezik isto kakor Palacky za češko zgodovino. Velika zasluga Marije Gebau-erjeve je, da stoji življenje njenega očeta še bolj nazorno pred nami in da prav živo občutimo nacionalni karakter češkega na-roda, ki je dal Čehom moč, kakor Masa-ryka in druge.

Angleška pianistka v Zagrebu. Uprava Glasbenega zavoda v Zagrebu je angažirala angleško pianistko Winifredo Christie za koncert na posebne vrste dvojnem klavirju, instrumentu, ki je opremljen z dvema ma-nualoma ter ima zelo fino mehaniko. Kon-cert bo 19. t. m.

Aleksander Tajrov v Berlinu. Ruski mo-dernistični režiser Tajrov je povabljen v Berlin, kjer bo v Nemškem gledališču re-žiral nekoliko iger. Na ta način bo Tajrov so-oznani berlinsko publiko z načinom svoje odrske interpretacije.

Langerjeva »Periferija«. Je dosegla v Ameriki velik uspeh. Igral jo je Reinhard-tov igralski ansambel.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Sreda, 11.: Gostovanje šentjakobskega gle-dališkega odra »Igra v gradu«. Znižane cene. Izv.

Ljubljanska opera

Sreda, 11.: »Čarobna piščala«. B.

Mariborsko gledališče

Sreda, 11.: Zaprti. Četrtek, 12.: »Logarjeva Krista«. D. Kuponi. Petek, 13.: Zaprti. Sobota, 14.: »Živi tatovi«. A. Kuponi.

Upravi ptujskega gledališča se je kon-čno posrečilo, zagotoviti si stalno goso-tovanje članov ljubljanske drame pod vo-dstvom režiserja g. Rogoza. Uprava bo v kratkem objavila program sezonske gos-tovanja ter razpisala abonma za vse pred-stave.

Sprememba mariborskega gledališkega repertoarja. Radi nenadnih zaprek se upri-zori v četrtek, 12. t. m. »Logarjeva Krista« mesto prej najavljene predstave »Orlov«. Abonma D ostane.

»Letopis Matice Srpske« o Narodni ga-leriji v Ljubljani. Januarska številka Leto-pisa Matice Srpske v Novem Sadu je priob-čila daljšo razpravo svojega slovenskega so-

trudnika K. Dobiše o postanku, razvoju in sedanjem stanju Narodne galerije v Ljub-ljani. Članek govori v zvezi s tem predme-tom tudi o značaju starejše in novejši slo-venske umetnosti.

Poljakinja in Japonka v beograjski ope-ri. V Beogradu gostujeta te dni dve tuji pevki: Poljakinja Halika Jedoranjska v Halevyjevi »Zidini«, Japonka Teiko Kiwa pa v Puccinijevi melodijozni operi »Madame Butterfly«.

Březinovi eseji pod naslovom »Godb-a vrelce«, izidejo še letos na jesen v angle-skem prevodu Paula Selverja.

Prasli pevski zbor »Smetana« odrine dne 11. marca letos na turnejo po Franciji, Belgiji in Italiji.

Kačalov — ljudski umetnik sovjetske re-publike. V Kačalov, tudi pri nas znani član moskovskih Hudožestvenikov, je bil pred kratkim počaščen z najvišjim odlikovanjem, ki ga more dati sovjetska republika umet-niku njegove vrste. Podeljen mu je bil na-slov ljudskega umetnika.

Osijska občina za svoje gledališče. Drža-va je že lani odlegnila osijskemu gledali-šču skoro vsa sredstva, s katerimi ga je prej podpirala. Zavodu je sedaj s posameznja vrednim vzgledom prisločila na pomoč me-stna občina, ki je institucijo podprla s 50.000 dinarji gotovine.

Marija Gebauerjeva in njen oče

Kakor smo poročali je umrla v soboto, dne 7. t. m. v Pragi češka pisa-teljica Marija Gebauerjeva, hči velikega češkega filologa Jana Gebauerja. Rojena je bila 8. decembra 1869 v Pardubicah. Kot strokovna učiteljica in pisateljica je spisa-la več knjig za mladino. (Jurka 1901., Ob-raški. 1905. Jurka študent. 1922. Je svet samá svanda? 1921.; poleg tega tudi zbir-ko Pěkné knihy pro mládež, ki jo je izdala v Laichterjevi založbi v Pragi. Za isto za-ložbo je tudi redigirala izdajo del Božene Nemcove. Leta 1918 je priobčila roman iz življenja Slovencev na Koroskem pod na-slovom: Rod Jurija Klemenčiča. Za Svě-tovo knjižnico je preostavila dnevnike Ma-rije Baškirceve. Njeno zadnje delo je lani izšla knjiga: Rodině vzpomínky na Jana Gebauerja.)

Ce ne bi Marija Gebauerjeva spisala no-bene druge knjike kakor samo to poslednje, bi zaslužila da bi njeno ime ostalo neiz-brisno zapisano v zgodovini češkega na-roda. V svoji preprosti pisni knjiži ni samo do najmanjših podrobnosti opisala trpljen-ja polno življenje svojega očeta, velikega za-konodajalca češkega jezika, temveč je po-dala tudi najboljše zgodovino češkega na-roda koncem preteklega stoletja tako da je njena knjiga tudi ozkornega pomena za večje razumevanje Masarykovega nastopa. Jan Gebauer se je rodil na podnožju Kr-

konošev 8. oktobra 1838. Starši so ga po-slali v gimnazijo v Jičnu, kjer se je pre-življal večinoma z instrukcijami. V oktobru 1858. se je vpisal v Pragi na teološko fa-kulteto kjer pa ni dolgo vzdržal, ker je bil preveč samostojen mislec. Zapustil je se-minar in se vpisal na filozofsko fakulteto. Starši so zaradi tega pretrgali vse stike z njim. Tako se je pričela za Gebauerja do-ba najboljega pomanjkanja.

Na filozofski fakulteti je poslušal preda-vanja profesorja Hattale in se učil privat-no bogarščine in ruščine. L. 1861. je stopil v redakcijo Riegerjevega »Načnega slo-venika«, kjer pa ni dolgo ostal, ker ga nalje-mo že l. 1862 kot suplenta na češki realni šoli v Pragi. Na tem mestu je ostal le tri leta; l. 1865. je bil namreč imenovan za profesorja v Pardubicah.

Pardubice, kjer se je l. 1869. poročil z Julijo Wernetovo, pa so se kmalu izkazale premajhne za format profesorja Gebauerja. Potrudil se je, da je bil imenovan v Prago, kjer se je docela posvetil znanstvenemu delovanju. Habilitiral se je pod zelo težki-mi okolnostmi. L. 1874. mu je bila ponu-dena profesura za slavistiko v Zagrebu; za profesorja ga je predlagal veliki naš jez-ikoslovec Miklošič. Gebauer pa je ponudbo odklonil, ker je hotel ostati v domovini.

Kot izredni profesor je Gebauer dovršil celo vrsto znamenitih filoloških razprav, ta-ko da je njegovo ime prav kmalu zaslo-vevalo tudi izven domačih mej. L. 1891. ga je imenovala avstrijska vlada preko profe-sorskega kolegija za rednega profesorja.

Domače vesti

Važno opozorilo!

Vsem »Jutrovim« naročnikom smo včeraj priložili polonice za »Življenje in svet«. Ponovno jih prosimo, naj se poslužujejo teh polonic samo za naročanje tednika »Življenje in svet«, ne pa za naročanje »Jutra«, ali drugih stvari. Uprava našega lista je namreč ugotovila, da nekateri se vedno zamenjujejo pri odposiljanju naročnine polonice, tako da pošiljajo n. pr. na »Jutrove« polonice denar za »Slovenski Narod«, »Ponedeljek«, »Domovino«, »Življenje in svet«, za inserate in celo za srečke državne loterije, ne da bi navedli za kaj naj se denar porabi. Zato nastaja v upravi neljuba zmeda, ki se konča z jezo naročnika, ki je sam kriv, ako pri najboljši volji ni mogel ustreči temu, kar on želi. One naše cenjene naročnike, ki žele postati naročniki tednika »Življenje in svet« pa opozarjamo, da naj odpošljejo naročnino za »Življenje in svet« še ta teden, ker bodo drugi teden prejeli tedensko revijo samo oni, od katerih bo uprava prejela naročnino še pred tiskanjem drugotedske številke.

* Prosvetni minister Kumandri pride v Ljubljano drugi teden. Napovedano je bilo da prosvetni minister dr. Kumandri te dni odputuje v Zagreb in potem v Ljubljano, kjer bi imel z zastopniki obeh univerz posebne strokovne konference, na katerih bi se poučil, katere fakultete bi se mogle reducirati. Po seji ministrskega sveta predvčerajšnjim je prosvetni minister dr. Kumandri izjavil, da je opustil to svojo namero in da bo odpotoval v Zagreb šele v ponedeljek 16. t. m., na to pa v Ljubljano.

* Imenovanje v vojni mornarici. V naši vojni mornarici so imenovani: Vincenc Jalen in Dušan Rožman za inženjer-poročnika, dr. Aleksej Milinkov in dr. Branišlav Maričič pa za sanitetna poročnika.

* Izpremembe v državni službi. Z odlokom oblastnega odbora v Ljubljani sta imenovana: dr. Josip Muhvič za okrognega zdravnika v Fari pri Kostelu in dr. Leopold Umkar za okrognega zdravnika v Litiji. Pri podružnici poštne hranilnice v Ljubljani so imenovane za računovodnjo v 3 skupini III. kategorije Marija Šturm, Pavla Gud, Sonja Pegan in Matilda Gračnar. Za pripravnice v 4. skupini III. kategorije pa Ana Lesjak, Franciška Scheller in Josipina Pavšek. V službo pri finančnem ministrstvu sta sprejeta diplomirana geometra Josip Muren in Slavko Troha.

* Nova poslopja za železniške postaje. Prometno ministrstvo je sklenilo, da se tekom letošnjega leta na progi Zagreb-Beograd zgradi več novih postajnih poslopj, ker sedanje zgradbe ne odgovarjajo modernim potrebam.

* Državni strokovni izpit za poštne pripravnike. Minister za pošto in brzojavo je odredil, da polagajo od 1. januarja 1928 pripravniki II. kategorije direktij Ljubljana, Zagreb in Sarajevo državni strokovni izpit zopet na svojih direktijah in ne več na ministrstvu.

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem, ker JEMALT, ki ima vrlo ugoden okus, rešuje otroke in starše raznih neprijetnosti ribjega olja. Dobiva se po vseh lekarnah.

* Uvedba selske dostave pri pošti Brusnice. Kakor razglasa poštna direkcija, je prišel selski pismonoša pošte Brusnice dostavljati ob torkih in četrtkih v vasi Ratež, Gumberk in Male Brusnice (I. okraj), ob sredo in petkih pa v vasi Gabrije, Jugurje, Gornji Suhadol in Leskovec (II. okraj).

* Pri pošti Sv. Jakob v Slovenskih gorah je razpisana služba pogodbenega poštarja (III-1). Prošnje naj se vlagajo na direkcijsko pošto in brzojavo v Ljubljani do 20. januarja 1928. Med prilogi mora biti tudi potrdilo krajevne oblasti, da ima prostec zagotovljene prostore za pošto.

* Pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev sta razpisali službi referenta le-karniške stroke kategorije A ter uradnika pomožnotehnične stroke kategorije C. Prošnje naj se vložijo najkasneje do 12. januarja pri OAUZ v Ljubljani.

* Zlata poroka zaslužnega narodnega delavca. Dne 13. t. m. praznuje na svojem posestvu v Mestnem vrhu pri Ptaju slavnost zlate poroke zaslužni narodni delavec, prvoboritelj štajerskih Slovencev, g. Ivan Vošnjak s svojo soproggo gospo Emo. »Jutro« je povodom 70 letnice tega odličnega slovenskega moža — pred dvema letoma — ocenilo njegove velike zasluge, ki si jih je pridobil kot dolgoletni delni poslanec in župan v Soštani, kjer je kot kremenit neomajen, narodno zaveden potomec rodu Vošnjakov vedno deloval za pošteno stvar in moško kljuboval vsem nakanom od strani nasprotnikov in odpadnikov. Imena Iv. Vošnjaka in njegovih dveh pokojnih nepozabnih tovarišev Frana Račsterja in notarja Vinke Kolkeša ostanejo najsvetlejša v zgodovini Soštane, kjer se je slovenski živel pred prevratom boril v najobupnejši borbi za svoj obstanek. G. Ivan Vošnjaku, ki s svojo zvesto in blago življenjsko družico gospo Emo uživa zasluženi tihi pokoj na svojem idiličnem posestvu v Mestnem vrhu pri Ptaju, iskreno čestitamo k zlati poroki, želeč, da bi veleuglednemu paru še dolgo, dolgo slajla zlata jesen življenja!

* Himen v Beogradu se je poročil g. Sotlan Jancez z gospodnjo Slavjo Jurca. Bilo srečno!

* Smrtina kosa. V Ljubljani je umrl včeraj slušatelj juristične fakultete 18 letni Marjan Polec, sin vsučiljskega profesorja g. dr. Janka Polca. Zemske ostanke pokojnika prepeljajo jutri ob 13.30 uri v Kamnik, kjer se bo vršil pogreb na tamonjsko pokopališče. — V Krškem je umrl 9. t. m. krojaški moj-

ster, posestnik in bivši župan g. Ivan Oolob Pokojnik je užival med meščani velik ugled. Pokojnikova blaga spomin, prizade-tim naše iskreno sožalje!

* Vojaške vaje leta 1928. Kralj je podpisal ukaz, ki se glasi, da se leta 1928. vpo-kličejo k vojaškim vajam, kolikor bo to po-trebno, rezervni oficirji, obvezniki, živina in prevozna sredstva operativne in rezerv-ne vojske in mornarice v smislu členov 80, 251, 252 in 253 zakona o ustroju vojske in mornarice.

* Zastrupljanje je v Zagrebu na dnevnem redu. Zda sredi zime, ko beda pritiska bolj in bolj, v Zagrebu ne mine dan brez samomora ali samomorilnega poskusa. Včeraj se je v hotelu »Union« v Llici otroval 35 letni privatni namestnik Viktor Njemčič, rodom iz Koprivnice, a nameščen v Zagrebu. Jutraj ga je našla službačja v sobi, kjer se je v strašnih krčih zvijal na tleh in klical na pomoč. Zavzli je bil v samomorilnem namenu neki strup za uničevanje go-lazni. Poklicani zdravnik mu je nudil prvo pomoč, naker so nesrečnega kandidata smr-ti prepeljali v bolnico, kjer je njegovo stanje še vedno kritično. — Nadalje si je v Zagrebu hotela končati življenje brezposel-na delavka jedva 18 letna Režika Nemaničeva. V obupu zaradi bede je na svojem stanovanju na Florjanski poti 24 zaužila octovno kislino. Polmrtno so prepeljali v bolnico in se navzile njenemu težkemu stanju nadejajo, da bo ostala pri življenju.

* Nekoliko razočaranja zaradi Štefica Vi-dačičeve. Med neznim in srmežljivim žen-skim spolom v Zagrebu je vzbudila precejš-nje furor slika Štefica Viđačičeve v ber-linskem »Schönheitsmagazin« Slika, ki so jo s primernim pikirnim komentarjem pre-vele tudi zagrebške »Koprive«, predstavlja Štefica v pravem Evinem kostumu. Kakor beleži o zagrebške novine, se je med za-grebškimi ženskimi svetom razvela ostra polemika, ali je to umetnost in ali Štefica namerava na ta način proslaviti Hrvatice v inozemstvu. Pravilo, da primerna doza skromnosti ne bi škodovala bodočemu umet-niškemu renomeju male srčkane Vide....

* Epilog sleparije pri poštni hranilnici v Zagrebu. Nedavno smo poročali o veliki sle-parji, ki se je izvršila na škodo zagrebške poštne hranilnice odnosno na škodo blagaj-nika Mihajla Bokola v iznosu 50.000 Din. Aretirani uradniki tvrde Union je izpove-da, da ga je k slepariji navedel inkasator tvrde Franjo Kuntarič. Policija je takoj uvedla zasledovanje. Kuntariča sicer par dni ni našla pač pa je njegov brat Josip prinesel policiji pismo, naslovljeno na očeta, v katerem je stalo, da se denar v znesku 45.000 Din nahaja zakopan poleg neke nove zgradbe v Černomeru. Policija je zares na-šla ta denar. Naslednji dan je po srečnem naključju vlovila tudi Franca Kuntariča in ga z Lovretičem vred izročila v sodne za-pore.

Oblačila tvrdke I MAČEK,
Ljubljana, Aleksandrova c. 12.
so najboljša in najcenejša.

* Dolgovi države napram zagrebški elek-trični centrali. Poročali smo, da namerava zagrebška električna centrala s 1. februar-jem ustaviti vsem šolam in onim državnim zavodom, za katere ni erar dolguje visoke vsote. Kakor se doznava, iznašajo ti dolgo-vi blizu polmilion Din; od te vsote se vsote odpade okrog 250.000 Din na vojaštvo, ostalo pa pretežno na državne šolske za-vode. Ti dolgovi so se nagradili tekoma zadnjih let, posebno pa lani, ko je država popolnoma opustila vsako plačevanje elek-tričnega toka.

* Samomor trafikanta zaradi dolžnikov. Trafikant Dušan Radek v Mariolani pri Vrhu je seljakom v okolici razdal velike količine tobaka in jim posodil tudi znatne vsote denarja. Svojo ustrežljivost pa je moral plačati z življenjem. Zadnje dni bi bil moral pri glavni tobačni zalogi v Vrhu poravnati svoje račune za prevzeti tobak. Ker potrebne svote 150.000 Din ni imel in je tudi ni mogel iztirati od dolžnikov, je v obupu segel po samokresu in se ustrelil.

* Zločin orožnika. V slavonsko selo Račirovi je te dni prišla orožniška patrulja, v kateri se je nahajal tudi Stevo Vidič. V gostilni se je ta mož nekoliko napil in ko je prišla mimo gostilne neka skupina seljakov, je Stevo Vidič pohitel skozi vrata in vprašal nekega Sističa, če ga pozna. Luka Si-stič je odgovoril, da ga še nikoli ni videl, naker je orožnik Vidič med posvajanjem začel seljaka brez pravega razloga pretepati in mu je končno porinil bajonet med rebra. Mlači seljak Sistič, ki se je šel pred dva meseca poročil, se sedaj bori s smr-tjo v bolnici, a orožnik Stevo Vidič tči v zaporu.

* Borba zaradi reform med bosanskimi muslimani. Po vesteh iz Sarajeva izgleda, da bo zaradi naznanjenih reform med bosanskimi muslimani prišlo do ostrih sporov. Obe nasprotni stranki se vedno bolj dife-rentirata. Z ozirom na to je reis ul elema (najvišji muslimanski duhovnik) ustavil svo je redne pridige, ki so bile doslej vsak pe-tek običajne v Begovi džamiji. Zgodilo se je to zaradi tega, da se prepreči očitna ne-volja onih konservativnih elementov, ki so proti reformam, katere je zagovarjal reis el aleva Čaušević.

* Potrjena smrtina obsodba. Pred okrož-nim sodiščem v Šibeniku sta bila svojedob-no na smrt obsojena razbojnika Milanko in Zakula, ki sta na cesti med Obrovcem in Gračcem napadla in oropala poštni avto-mobil. Viozila sta ničnostno pritožbo pri kasacijskem sodišču v Zagrebu, ki pa je smrtino obsodbo potrdil.

* Preprečena železniška nesreča. Na železniški progi, ki iz Bazjaša vodi v Vr-sac, je bila te dni preprečena velika nesre-

ča, ki bi bila mogla zahtevati mnogo člo-veških žrtv. Ko je vlak vozil ob vzhodni visoki planini, sta se odkrili pred njim dve ogromni skali, ki sta brezdvomno te-hali nad 25.000 kg. Na srečo je vlakovodja to pravočasno opazil ter zaustavil vlak, si-cer bi bilo prišlo do grozne katastrofe.

* Samomor bivšega žandarmerijskega kapetana. Na drugi dan pravoslavne Bo-žiča je v Adi pri Subotici izvršil samomor bivši žandarmerijski kapetan Conkič. Par dni prej je prišel iz zapore, kjer je obsedel kazen zaradi poverbe. Od svojega tasta je hotel izsiliti večjo svoto denarja, kar pa se mu ni posrečilo, vsled česar je Conkič dvakrat ustrelil na tasta, ki pa je ostal ne-poškodovan. Conkič je potem pobegnil, po-zeje pa se je sam javil na žandarmerijski postaji. A predno ga je žandarmerijski ko-misar začel zasliševati, je Conkič potegnil iz žepa revolver ter si pognal kroglo v gla-vo. Osta je na mestu mrtev.

RESTAVRACIJA LJUBLJANSKI DVOR
Od danes naprej vsak dan
MORSKI PAJKI.
Priporoča se
BOGDAN PUPOVAC.

* Od glada umrl. V selu Uzdotje pri Kni-mu je te dni od glada umrl seljak Mile An-gieljič. Že tri mesece ni imel hrane in tudi od revnih svojih sosedov ni dobil pomoči.

* Vinko Zakušek iz Maribora izvršil sa-momor. Kakor smo že poročali, je progovni čuvaj v Podsedu dne 2. t. m. našel na že-lezniški progi mrtvo truplo moškega, ka-teremu je vlak odrezal glavo. Sumilo se je takoli, da je neznanec izvršil samomor. V žepu mrtveca so orožniki našli »notes« z beležkami, tičočimi se mariborske tvrde »Balkane«. Orožniška postaja v Vrbiču se je obrnila na mariborsko policijo z vprašanjem glede identitete samomorilca. Ma-riborska policija je pozvala Francisko Za-kušek, da pove, je-li so pri samomorilcu najdene stvari last njegovega moža, kar je žena potrdila ter izjavila, da je Vinko Za-kušek že 27. decembra odpotoval iz Mari-bora in se ji ni več javil. Tvrdis »Balkane« pa je ovačila, da je Zakušek defraviral večjo svoto ter potem izgubil neznan kam. Nekoliko dni se je, kakor je ugotovljeno, mudil v Zagrebu in potem pa v bližini Pod-suseda napravil konec svojemu življenju.

* Pri bolečinah hemoroidov, telesnem za-prtju, natrgovanju črevesa, abscesih, krvav-tvah debelega črevesa, siljenju na vodo, bolečinah v križu, tesnobi in prsih, močnem utrujanju srca, omotičnosti, nam prinaša ra-ba prirodne grenčice »Franz-Josef« vedno prijetno olajšanje, večkrat pa tudi popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notra-nje bolezni dajo v mnogih primerih vsak dan jutraj in zvečer tri bolnikom po pol kupice vode »Franz-Josef«. Dobi se v le-karnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Odvetnik
dr. Fran Hubad
naznanja,
da se je p eselil
s svojo pi arno
iz Beethovne ulice št 15
v Lingorjevo ul. 1
II. nadstropje.

Iz Limb'iane

— H gostovanju šentjakobskega odr v dramskem gledališču. Šentjakobski, oder v Ljubljani se zaveda, da je med diletanstskimi odri največjo pažnjo posvetil dramatič-nim delom. V kratki dobi svojega obstoja je uprizoril 20 izvršnih slovenskih iger. V tem pogledu pač zasluži ime slovenskega odra Gojla pa je tudi inozemski repertoar, v prvi vrsti slovenski Segel je kolikor so mu dopuščale razmere vzpričo skromnega odru tudi po svetovno priznanih dramskih delih. Ter jih v splošno zadovoljstvo stalnih posetnikov obvladal z nepričakovano rutino Cankar, Funtek, Milčinski, Meško, Govekar, Lah, Kmetova, Murnik, Pinžgar, Re-mek, Kristan, Novčan, Nučič, Kraigher. Za-greb poleg Tučiča, Donadinja, Novaka, Čeh-ova, Baluckega, Nušića, Petrovića in Go-golja so si v slovenskem obsevu podali ro-ke. — Za ves trud je že oder pri svojih stalnih obiskovalcih neomejeno priznanje, ki pa spriči raznorodnih razmer v Sloveniji ni krepkejši odjeknil v javnosti. Šentja-kobski igralci pa hočejo tudi širši publiki pokazati uspehe večletnega truda, zato oderska uprava vabi p. n. ljubljansko ob-činstvo k predstavi Molnarjeve komedije »Igra v gradcu, ki se uprizori v dramskem gledališču v sredo dne 11. t. m. ob pol 8. uri zvečer. Za slovensko kulturo vneti borci upamo, ne bodo izostali.

— Francosko predavanje. V petek, dne 13. t. m. predava v veliki dvorani univerze g. prof. Warnier o predmetu »La renaissance française«. Opozorjamo že danes občinstvo na to predavanje. Začetek ob 18.

— Bratje! Zopet je posegla nelzprosa smrt v naše vrste ter nam ugrabila našega dolgoletnega in zvestega člana brata dr. Demetra Bleiweisa-Trsteniškega. Vse brate pozivamo, da ga sprejemo na poslednji poti v čim večjem številu. Zbirališče pred hišo žalosti na Kongresnem trgu v četrtek 12.

t. m. ob pol 4. popoldne. Kroj civilni z zna-kom. Zdravo! — Odbor Ljubli. Sokola.

— Državna železnica zgradi štirinad-stropno hišo v Ljubljani. Podjetniki se opo-zarjajo na razpis direktije državnih želez-nic v Ljubljani za zgradbo štirinadstropne hiše v Ljubljani, ki je bil prvič objavljen v »Službenih Novinah« št. 295. z dne 28. dec. 1927. Licitacija se izvrši dne 30. januarja 1928.

— Predpriprave za VIII. Slovanski večer ki se vrši pod pokroviteljstvom g. gen. Kalafatovičeve, dr. Kramerjeve, dr. Pucove in častnega damskega komiteja so v pol-nem razmahu, ki obetajo, da bo letošnji Slovanski večer v vsakem oziru na višku. Pri koncertnem programu sodelujejo naše prve pevске moči, pri plesu pa sodeluje znanj Nagodetov orkester. Prireditve se vr-ši v soboto 21. t. m. Vabila so bila razpo-slana. Reklamacije naj se naslove na tajniš-vo akademskega društva »Jadrana« (Toma nova ulica 3.) Telefon št. 2974. 555a

— Sokolsko društvo v Štepanji vasi ima svoj redni občni bor v nedeljo 13. t. m. ob 14. uri v društveni telovadnici pri bratu Anžku — Soržu. Zaradi sestave kandidatne liste za bodoči upravni odbor se sestane članstvo v petek 13. t. m. ob 20. uri v društveni sobi v Štepanji vasi. Zdravo! — Od-bor.

— Nocoj »Večerni plesni tečaj g. Jenka« v mali dvorani »Uniona« od 20 do 24. ure. Pouk novega »yale-blues« in »praškega foxa«. Začetniki-ce točno ob 20. uri. 45

— Drobna policijska kronika. Od pone-deljka na terek so bili prijavljeni policiji na-slednji dogodki: 1 tatvina kokoši, 1 tatvina svinje, 1 izgred v gostilni, 1 prestopek pi-janosti in nedostojnega vedenja, 1 prestop-pek streljanja s samokresom na ulici, 1 prestop-pek prekoračenja policijske ure, 1 po-beg od doma, 1 samomor, 1 poskušen sa-momor, 1 ogenj in 5 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacije so bile izvrše-ne 4 in sicer: 2 zaradi suma tatvine zajcev in 2 zaradi krošnjačenja brez dovoljenja.

— Pobegla umobolna ženska. Upokojeni učitelj Fran Marolt, stanujoči na Mesnem trgu št. 17. je prijavil, da je v ponedeljek neznanom pobegnila njegova 26 letna umobolna hčerka Helena. Ubežno dekle je male postavbe ter je bilo pri odhodu od do-ma oblečeno v lahko svetlo obleko. Na glavi je imelo ovito temno ruto, obuta pa je bila v črne čevlje.

— Razne tatvine. Na dvorišče št. 10. Mar-jete Trebarjeve na Dolenjski cesti št. 10. se je v ponedeljek ponoči utihotapil neznan kurji tat ter ji odnesel iz odprtega kurnika 4 kokoši v vrednosti 160 Din. Tat je bil v ostalem še nekam velikodušen, ker je 2 ko-koši, ki sta se nahajali še v kurniku pustil Trebarjevi.

— Školeno hrbenico (scollaso) vzrast line (kifoso), okroglost hrbita in lordoso, po vročinskih boleznih otrpjenosti mišice, bo-lezni v sklepih in po spahnjeh kolkih vis-ko lopatic ter vse v to vrsto spadajoče bo-lezni zdravi ortopedični zavod v Mladiki, Šubičeva ul. ter daje pojasnila vsak šolski dan od 3. do 5. popoldne. 42

— Kopalšče Tabor pristopno javnosti vsako sredo in soboto od 8 do 19. ob ne-deljah od 8 do 12 Vhod nasproti vojašnice.

— Biserne ovratnice so velika moda k plesnim in večernim toaletam. Velika izbira F. Čuden, Prešernova ulica 1. 225

— Dobrota je sirota. Zasebnica Lucija Sebenikova je imela iz usmiljenja pri sebi na stanovanju nekaj dni brezposelno služ-kinjo Marijo L. Predvčerajšnjim si je Ma-rička nenadoma pozelela plašč svoje do-brotne Zapravila jo je, da ji ga za nekaj ur posodi, češ, ima opravka v mestu. Se-benikova ji je ustregla, pa se je kmalu po-kesala. Kajti Marička je s 700 Din vrednim plaščem neznanom izgnila. Zasleduje jo policija.

Iz Maribora

a— Velik protestni šohd proti novim obremenitvam gostilniških in kavarniških obratov z oblatnimi in občinskimi taksa-mi sklicujeta danes ob 13.30 v Gambirnovi dvorano združgi gostilničarjev in kavar-narjev v Mariboru in okolici. Udeležba je obvezna za vse člane okoliške in mestne združbe

a— Udrugi rezervnih oficirjev in bo-jevnikov Pododbor Maribor: Občni zbor bo v nedeljo, dne 15. t. m. ob 10. popoldne v dvorani hotela »Zamorec«, Gosposka ul.

a— Kolesarski romanček. Sportno izmi-kanje koles je dandanes povsod že prav v modi, in tatvine biciklov so na dnevnem re-du Za tak dogodek se dandanes že res nih-če več ne zmeni, razen oškodovancev in oblasti, ki imajo neprijetno nalogo, da kole-sarijo za temi kolesarji. Tudi v Mariboru imamo nenavadno spretnega »kolesarja« Fr. K., ki je imel svoje agente tudi še v Studencih, ki so mu prinašali svoj plen v mesto, naker ga je na-rašji razpečeval pri Sv. Lenartu. Prav te dni sta bili zopet ukradeni dve kolesi in sicer posestniku Hauptmanu in krojaču Simiču v Studencih. Naključje je hotelo, da so se kolesarski bratci zaradi razdelitve izkupička tako po-šteno stegli, da je moral poseči v prepi-r končno orožništvo v Studencih in so se tako kolesarski bratci sami vjeli v past. Eden izmed kolesarskih uzumovčev je že pod ključem, pričakovati pa je, da se v kratkem zapro jetniška vrata tudi za ostali-mi.

a— Policijski drobiž. Pekovski pomoč-nik Maks P. iz Sv. Barbare v Haložah, ki zasleduje tatvino v mariborsko sodišče, je bil včeraj v Mariboru aretiran in oddan sodišču. — Aretiran je bil tudi France S. iz Zgornje Jakobke do la, ker ga za-sleduje žandarmerijska stanica v St. ilju zaradi neke tatvine, ki jo je izvršil v juliju leta 1924. v Srebotju pri Sevnici. — Da-še so bile aretirane še štiri osebe: dve zaradi tatne prostitucije in dve zaradi razgrajanja, dočim je bilo vloženih 17 prijav.

a— Šteparski posredovalec. Aretiran je bil včeraj Ferdo O. na podlagi prijave Tr-govca G., od katerega je bil lažnivim pro-

tvezami izvalil nov šivalni stroj, vreden 3000 Din. Izročil mu ga je 12 letni trgoveč-sin, kateremu je obljubil, da bo prinesel de-nar zvečer. Ker sumljivega kupca je ni bilo, je zainteresirani trgovec poizvedoval in do-znal, da je njegov šivalni stroj že prodan v Bistrici. Novi lastnik je spretnemu agentu izplačal na račun 950 Din in mu zastavil tudi 500 Din vreden, rabljen šivalni stroj. Pri zaslišanju je Ferdo O. dejanje priznal. Policija ga je izročila sodišču, kjer se bo zagovarjal tudi zaradi drugih prestopkov.

a— Statistika samomorov v Mariboru je malo razveseljiva. Življenje se je vzele v preteklem letu 16 moških in pet žensk. Ustre-lilo se je osem oseb, na železniškem ttru sta si končali življenje dve osebi, zastrupi-le so se tri, obesilo se jih je pet in utonili so trije. Med samomorilci sta bila tudi dva vojaka in en oficir. Skoro v vseh slučajih se navaja kot vzrok samomora beda in po-mankanje ali neozdravljive bolezni. Edino meseca januar in september sta bila brez samomorov v Mariboru.

Iz Celja

e— Umetniška razstava v Celju. Kakor smo obveščeni, namerava slikar gosp. Slav-ko Tomerlin iz Zagreba razstaviti okoli 20. t. m. svoja dela tudi v Celju. Celjsko in okoliško občinstvo že danes opozarjamo na to razstavo.

e— Osebnost. Kot profesorica za mo-derne jezike je nastavljen na državni re-alni gimnaziji v Celju gđ. Jos. Tomi-nškova, hčerka gosp. dr. Tomiškega, ravnatelj dr. gimnazije v Mariboru.

e— Nova umobolnica za mariborsko oblast. Kakor smo izvedeli, se mariborski oblastni odbor resno bavi z načrtom, da ustanovi za mariborsko oblast novo umobolnico. V zvezi s tem si je predsednik oblastnega odbora v družbi strokovnjakov ogledal pretekli dni tudi Jelšin grad v bližini Šmarja pri Jelšah.

e— Ljudsko vseučilišče v Celju. V pone-deljek je predaval v meščanski šoli gosp. dr. Ervin Mejak o enakopravnosti žensk. Predavanje je bilo zelo stvarno in zanimivo, le žal, da je bilo premalo občinstva. Pri-kaovati je bilo, da se bo ženski svet bolj za-nimal za vprašanja, o katerih se razpravlja drugod dan na dan.

e— Za posestnike orožnih listov. Vsi, ki posedujejo orožne liste, morajo te oddati do 15. t. m. na okrajnem glavarstvu radi podaljšanja.

e— Zavitek z denarjem sem izgubil. Do-tičnik, ki je 5. t. m. okoli 12. ure našel na cesti od Cankarjeve do Kralja Petra ceste rujav papirnat zavitek z denarjem, se opo-zarja, da odda zavitek z denarjem na poli-cijo ali na Mariborski cesti 19. proti nagra-di Dotičnika, ki je zavitek pobral, so opa-zili ljudje, zato bi utegnil imeti sitnosti. 764

Velika inventurna prodaja

po čudovitih znižanih cenah se vrši do konca januarja v veletrgovini R. STERMEČKI, Celje.

Dve preprečeni nesreči

Udušen ogenj na Gallusovem nabrežju. — Rešitev s salmijakom zastrupljene-ga družinskega očeta.

Ljubljana, 10. januarja
Snoči ob 22.10 je neki pasant opazil, da se vali iz zaprtega lokala trgovske s starimi predmeti Franciške Bratovževe na Gallu-sovem nabrežju št. 7, smrdeč dim. Sprva je mislil na kako nesrečo, vendar je postal nekaj trenutkov na ulici, misleč, da pride kdo iz hiše. Ker pa se ni pokazal nihče in je uhalaj iz lokala vedno močnejši dim, se je odločil ter obvestil o tem hišne stano-valce. Ti so takoj hiteli dol ter jeli trkati na vrata Bratovževe, ki pa se ni odzvala.

To je postalo slednjič tako sumljivo, zla-sti še, ker je v lokalu nekaj pokalo, kakor da liže ogenj razne predmete, da so se ne-kateri odločili vdreti v notranjost nasilo-ma. Čim so vdrli vrata, je zajel vse val dima, skozi katerega se je pobiskaval plam-en. Prva je planila v lokal v hiši stanujo-ča služkinja Malika Zganjarjeva, ker je opazila ležati na postelji lastnico Bratov-žovo že nezavestno. S pomočjo drugih so napol zadušeno ženo premeli na zrak, kjer se je zavedla šele po daljšem času.

Hišni stanovniki so pričeli takoj gasiti ogenj, ki je grozil razvrti se v velik požar z nedoglednimi posledicami. Tudi obvešče-ni gasilci so bili na mestu že po nekaj mi-nutah, vendar pa jim ni bilo treba stopiti v akcijo, ker so hišni stanovniki ogenj v prav kratkem času popolnoma udušili.

Ogenj je nastal zaradi tega, ker je Bra-tovževa v spanju prevrnila na omari po-letve postelje stoječo gorečo petrolejko. Ško-de je požar napravil na posteljnini in dru-gih predmetih za kakih 1000 Din.

Na vodmatsko stražnico je danes okrog 12.45 v vsej sapi prihitela 19letna delavka Pavla Jamškova, stanujoča na Selu št. 33., ter jela pripovedovati, da se je njen oče najbrže zastrupil. Pojasnila je, da je pri-šel na večer domov, kjer je v sobi izpil večjo količino neke smrdljive tekočine, naker se je pričel zvijati v silnih krčih.

S stražnice so takoj telefonirali po rešil-ni avto. Uslužbenci rešilne postaje so na-šli 50letnega vdovelega, brezposelnega zi-darja Ivana Jamška na postelji že skoro nezavestnega. Došli stražnik je opazil pod posteljo četrtlitrsko steklenico, iz katere je uderjal duh po — salmijaku.

Zastrupljenega moža so z največjo brzino prepeljali v bolnico, kjer so mu takoj iz-prali želodec, vendar je njegovo stanje še vedno kritično.

Kaj je nesrečnega gnalo v obup, še ni po-polnoma pojasnjeno, bržkone pa je vzrok njegovemu koraku — beda, ki najbolj straš-no pritiska in uničuje ljudi v delavskih pred-mestjih.

Iz Kranja

— *Ljudsko gibanje v Kranju.* V preteklem letu je bilo 74 rojstev, 15 porok in 39 smrtnih primerov. Dočim je bilo število porokov normalno kakor v zadnjih letih, je število smrtnih primerov najnižje v 50 letih. Nizko število porok v kranjskih cerkvah je pripisati konkurenciji bližnjih Brezij in Bleda.

— *Zanimiv kinospored ZKD.* Zveza kulturnih društev v Ljubljani priredi v soboto v Narodnem domu velenzanimivo in poučno predavanje ob spremljevanju filma, ki odlikuje strašne posledice zanemarjanja spolnih bolezni. V Ljubljani je dosegel film neverjetno veliko pozornost.

Iz Trbovelj

— *Predavanje prosvetnega pododseka DZ.* Danes ob 18. se bo vršilo v Delavskem domu predavanje o odkritju Amerike. Predavanje bo spremljalo 20 koloriranih slik optičnih slik.

— *Ze zopet smrtna nesreča.* V kamnolomu Agnes se je smrtno ponesrečil delavec Rozina. Sprožil se je kamen, ki je priletel Rozini na glavo in ga na mestu usmrtil. Ponesrečenec je bil še mlad; zapustil je ženo in enega otroka.

— *Občni zbor Društva za varstvo otrok v Trbovljah* je bil zelo živahen. Zborovalci so razpravljali o spremembah pravil, kakor je predlagala Delavska zbornica. Leta

je obljubila večjo podporo, ako se izpolnijo pravila v tem smislu, da dobi DZ v odboru 2 zastopnika in da izgube pravico glasovanja vsi virilisti. Občni zbor si tega predloga ni mogel popolnoma osvojiti; pristal je le na to, da dobi DZ v odboru dva zastopnika kot virilista. Pri volitvi odbora je ostal po večini stari odbor.

— *Sokolstvo gledališče v Hrastniku.* Ansambel dramskega oddelka Sokolskega društva v Hrastniku je ponovil 8. t. m. v skoraj popolnoma izpolnjenih dvoranah Narodnega doma Kratzovo burko «Automobilist». G. inženjer Freyer, ki je jako pohvalno glumil ljubosumnega Rihorja, se je tudi to pot izkazal spretnega in marljivega režiserja. Njegovo rafinirano ženo je temperamentno podala gdč. Pleterskijeva, ki je prejela v znak priznanja šopek rdečih rož. Zelo sta ugajala tudi ga. Candrova kot Pepca ter ga. Cander v vlogi Lipeta; publika ju je nagradila z dolgotrajnim aplavzom. Njunji hčerki Milici in Malici sta bili gdč. Zupančičeva in Grešakova. Prva, žena Hitenika, ki ga je kreiral g. Pečarič zelo dovršeno, je bila malce plaša in nesigurna, vendar pa sta oba, tako g. Pečarič in gdč. Zupančičeva, vredna pohvale. Gdč. Grešakova v vlogi zaljubljene Milčke ter njen partner, naduti in domišljavi pesnik Tončelj g. Slovaka, sta bila videti najboljša. Tudi ostale manjše vloge so bile podane nad vse povalno. Dramskemu oddelku želimo še mnogo tako posrečenih predstav!

22. S svojimi memoariji; brez njih bi o njem le malo vedeli.
23. Francoski protestanti (16. stoletje).
24. Pij XI.
25. Telefon, telegraf, rotacija, lynotype in — radio.

Za depolitizacijo državne uprave

Občni zbor Zveze državnih nameščencev

Zveza državnih nameščencev za Slovenijo, v kateri je organiziranih 80 uradnih strokovnih organizacij s 7410 člani, je imela v nedeljo dopoldne v Ljubljani svoj redni občni zbor; zborovanja se je udeležilo 116 delegatov raznih organizacij.

Občnemu zboru je predsedoval mesto zadružnega predsednika gosp. Paternoster prvi podpredsednik rač. svetnik v pokloju gosp. Anton Svetek. V svojem govoru je opozoril zlasti na dva važna momenta iz preteklega leta: na reorganizacijo Zveze na podlagi novih pravil, izdelanih od vlad. svet. gosp. dr. Josipa Ferjančiča, in na delovanje Zvezine komisije, ki je pod predsedstvom gosp. dr. Stegenske sestavila predloge za izpremembo, odnosno izpopolnitev uradnega zakona in razvrstitve uredbe.

Zvezin tajnik gosp. Josip Bekš je podal nato obširno poročilo o delovanju Zveze. Poročilo riše borbo za izboljšanje gnetega in socialnega položaja državnih uradnikov in opozarja na nekatere nedostatke pri Glavnem Savezu v Beogradu. Po blaginjskem poročilu gosp. Ignacija Rusa in po revizorskem poročilu gosp. Ivana Rostana se je razvila debata, v katero so posegli gg. Martinšek, dr. Stegenske, Joško Čampa in Mahkovec, nakar je bil podan staremu odboru absolutorij in so bili sprejeti širje predlogi g. dr. Stegenske glede notranje organizacije uradništva, oziroma glede prispevkov Savezu v Beogradu. Zastopnik neke izvenljudijske organizacije je opozoril skupščino na nevarnost, da se s 1. aprilom t. l. odlegne državnim nameščencem 15 % osebne draginske doklade. Prejel je tozadevno iz Beograda privatne informacije. Razvila se je tudi kratka razprava o izplačilu uradniških razlik; po obljubi v Beogradu namerava vlada po najetju inozemskega posojila izpolniti tudi svoje obveznosti napram uradništvu glede razlik, vendar pa je stvar še problematična.

Sreški poglavar v Kamniku vlad. svet. g. dr. Fran Ogrin je nato v temperamentnem govoru utemeljeval resolucije glede depolitizacije državne uprave in odprave «zaradnega sistema», kakor je sedaj običajen v nekaterih pokrajnah. Uradništvo mora napeti vse sile, da se odstrani pomanjkljivosti državne uprave. Gospodarski krogi Slovenije in merodajni činitelji naj se zavamejo, da se prepreči «zarade», ki se utihotaplja že tudi v Slovenijo in da se depolitizira državna uprava. Njegov govor so navzoči sprejeli z viharim odobravanjem. Soglasno so bile sprejete zadnje tri resolucije, kakor tudi dodatna resolucija delegata gosp. Frana Rojca, da naj Zveza deluje na to, da se čim prej izvede izmenjava zakonov.

Pri volitvah so bili v odbor soglasno izvoljeni: Andrej Skuli, Kuno Hočevar, Ludovik Primožič, Joško Čampa, Martin Gruđen, Ivan Zupanec, dr. Josip Ferjančič, Narte Velikonja, Ignacij Rus, Lovro Kolašič, Joža Bekš, Milan Paternoster, Fran Mahkovec, Ivan Illovar, dr. Fran Stegenske, Anton Franečič, Fran Petrovič, Ivan Stavec, Mirko Matjašič in Anton Svetek.

Sport

Klub kolesarjev in motociklistov «Itrija» v Ljubljani. Dne 6. t. m. se je vršil XV. redni občni zbor. Po otvoritvenem govoru predsednika g. Rud. Zalokarja je podal društveni tajnik, g. Pavle Pelc, obširno in izčrpno poročilo o klubskem delovanju v pretekli sezoni. Iz blaginjskega poročila g. Brčića je razvidno, da ima klub konec leta 1927. gotovine 318 Din. Občni zbor je nato dal odboru absolutorij, nakar je bil nato soglasno izvoljen sledeči odbor: Predsednik g. Rud. Zalokar, podpredsednik g. Fran Cgrin, tajnik Adolf Bar, namestnik g. Ivan Podboj, blaginjak g. Iv. Brčić, gospodar Josip Bernot, odborniki: Siard in Jontes, namestnika Mrzlikar in Rebolj. Preglednika računov: Porenta in Simenc, kapetan kolesarjev Jos. Solar, namestnik Makso Peršin, kapetan motociklistov Mirko Prošek namestnik: Peter Skafar, načelnik smuške sekcije Ivan Porenta, namestnik Juntos. Občni zbor je dalje sklenil proslaviti letos 15letnico obstanka kluba. Ob tej priliki priredi dne 19. avgusta t. l. mednarodno kolesarsko in motociklistično dirko.

Avstrijsko prvenstvo v umetnem drsanju. V nedeljo so se vršila v Inostu tekmovalja za avstrijsko prvenstvo v umetnem drsanju. Zmagal je dosedanj prvak dr. Preisecker. Izid so bili nastopni: Avst. isko prvenstvo gospodov: I. dr. Preisecker (Cottage-Eislaufverein) čestna Stevilka 8, (308,3 točk). 2. K. Schäfer (8, 302,2). 3. dr. Distler (9, 300,4). 4. J. Wrede (20, 284,8). V mednarodnem tekmovalju parov je zmagala dvojica M. Brunner-L. Wrede.

Trgovski ples

Tradicionalni trgovski ples Trgovskega društva «Merkur» za Slovenijo v Ljubljani se bo vršil v soboto 14. t. m. ob 20.30 uri v veliki dvorani hotela Union. Hoteli zadovoljiti vsestranskim željam, je priveden odsek razposlal veliko število vabil in se je potrudil držati se kolikor mogoče popolne in obsežne liste vabljenec. Pri najboljši volji pa je danes ob pomanjkanju dobrega in zanesljivega adresarja skoraj izključeno, da ne bi bil ta ali oni prezt, sedva brez slabega namena, kajti pridelitelji hočejo zadovoljiti občinstvo v vsakem pogledu. Kdor ne bi prejel vabila, prosimo, da javi svoj naslov društveni pisarni v Ljubljani, Gradisce 17/1.

Pri pisanju vabil se je zgodila, kakor čujemo, pri nekaterih naslovih neljuba napaka v ekspediciji; zato prosimo priveden odsek, da oprostite prizadevi neljubu pogreško. Kdor je vabilen na svoje ime in ima soprog ali rodbino, naj blagovolji vzeti vabilo zase in za rodbino, odnosno zase in za soprogo. Zanimanje za to prireditve je iako veliko in je računati z obilno udeležbo te priljubljene vsakoletne prireditve.

Gospodarstvo

Četrta amortizacija Vojne škode

Finančni minister je nedavno objavil v «Službenih Novinah» načrt za četrto amortizacijo obveznic loterijske 2,5% rente za Vojno škodo za proračunsko leto 1927/28. Iz tega načrta je razvidno, da je bilo do 25. decembra preteklega leta izdanih obveznic za 4 milijarde 454,2 milijona Din nominalnih od tega v l. 1924. za 3963,8 milijona Din, v l. 1925. za 272,1 milijona Din, v l. 1926. za 44 milijonov Din in v l. 1927. za 154,3 milijona Din. V proračunskih letih 1924/25. do 1926/27. je bilo dosedaj amortiziranih obveznic za 124,8 milijona Din. Zanimivo je, da je bilo v preteklem koledarskem letu izdanih več novih obveznic, kakor pa je bilo v vseh treh letih amortiziranih. Da se je število v preteklem letu novo izdanih obveznic napram l. 1926. skoro povečevalo, je pripisati dejstvu, da se je v tem letu na podlagi uredbe o izplačevanju Vojne škode od 6. aprila 1927 izplačalo za 119,5 milijona Din obveznic oskudovcem izven Srbije vzdolž bojišča proti Srbiji in Črni gori.

Zrebanje za amortizacijo se bo vršilo 16. t. m., odnosno 21. t. m. (naknadno), ter bo ob tej priliki amortiziranih 27 serij po 1000 števil v nominalni vrednosti 27 milijonov Din (l. 1927. 27,75, l. 1926. 25,85, l. 1925. 19,57 milijona Din).

Poleg tega je tekom leta 1927. uprava za Vojno škodo prejela 10.098 obveznic deloma od zapadlih kavci deloma za plačilo reparacijskega blaga itd., ki se na ta način amortizirajo. Skupaj z obveznicami, ki bodo amortizirane z dobitki, se bo v tekočem proračunskem letu amortiziralo 37.286 obveznic v nominalni vrednosti 37.286.000 Din (l. 1926/27. 39.779.000 Din, l. 1925/26. 37 milijonov 377.000 Din, l. 1924/25. 47 milijonov 700.000 Din).

Zrebanje obveznic za dobitke se bo vršilo 15., odnosno 21. in 23. februarja t. l., ter bo ob tej priliki izrebranih 188 dobitkov v vrednosti 7 milijonov Din. Za plačilo 4. kupona, ki zapade 1. februarja t. l., bo potrebno 107.981.600 Din, dočim znaša v proračunu v ta namen predviden kredit 110 milijonov Din.

— *Izredna skupščina Jugoslovenskega šumarskega združenja.* Uprava Jugoslovenskega šumarskega združenja je sklicala za 22. t. m. izredno glavno skupščino, ki se bo vršila v Beogradu z naslednjim dnevnim redom: 1.) Pretrdes čl. 133. zakona o šumah kraljevine Srbije, ki je sedaj raztegnjen na vsa država, ter o njegovih katastrofalnih posledicah. 2.) Pretrdes projekta zakona o šumah, ki ga je izdelalo ministristvo za šume in rudnike, glede na projekt zakona, ki ga je izdelalo združenje. 3.) Ukinjenje gospodarsko - šumarske fakultete. 4.) Posledice dosedanjega gospodarstva s šumami. 5.) Zakon o nošenju in držanju orožja. 6.) Zakon o lovu. 7.) Predlog zakona o neposrednih davkih po spremembah s strani državnega odbora Narodne skupščine. 8.) Nestalnost šumarskega osobja. 9.) Proračun ministristva za šume in rudnike za 1928/29.

— *Kožni sejem v Ljubljani* se bo vršil 23. t. m. ves dan na prostoru velesejma. Dopoldne je kupovanje in prodaja na drobno ter ogled partij, ki pridejo popoldne na dražbo. Začetek dražbe ob 3. popoldne. Težko je bilo lovcom prejeti ob 3. popoldne zaradi nezadostnega šuma za organizacijo prodajati, razkropljeni po vsej državi, svoje kože za ceno, ki jim je bila diktirana od drugih in ko so jih izrabljali razni prekupci, dobro zavedajoč se svoje premoči napram poidecem. Težko bi bilo posameznim lovcom tudi danes, ko je kupno moč konzumenta tako padla. Ali blaga sploh ne bi oddali, ali pa za neprimerno ceno. Rešitev vsem je edino v kožnem sejmu. Lovci, pošljite vsi svoje blago na to organizirano prodajo, na kožni sejem v Ljubljani. Vsa navodila dobite na zahtevo brezplačno z obratno pošto od urada Ljubljanskega velesejma, oddelek «Divja koža».

— *Provizija Poštno hranilnice za prenose na žirovne račune pri Narodni banki.* Minister za pošto in brzojav je odobril sklep Poštno hranilnice, da se ima počeni od 1. februarja t. l. računati za prenose na žirovne račune pri Narodni banki provizija v višini 0,2 % za vsote do 1 milijona Din, odnosno 0,1 % za vsote preko 1 milijona Din, ker se te transakcije ne vršijo poton virmana, temveč poton izplačila v gotovini.

— *V trgovski register* so se vpisale naslednje tvrdke: Kladnik & Co., družba z o. z. v Kamniku, trgovina z lesom in aprom (glavnica 100.000 Din); Kobi & Meden, lesna industrijska in trgovska družba z o. z. v Ljubljani (glavnica 30.000 Din); Lampret in drug, družba z o. z. v Ljubljani, komisijska trgovina z avtomobili in tehničnimi predmeti (glavnica 30.000 Din); Hodnik & Vouk, trgovina z lesom in Logatcu; Theseus, veletrgovina z drožami, družba z o. z. v Mariboru; I. Ukari in drug, splošno kovaštvo, ključavničarstvo in vodovodne inštalacije, družba z o. z. v Spodnjih Gorjah (glavnica 100.000 Din).

— *Občni zbori.* Vršili se bodo naslednji občni zbori: 25. t. m. 31. redni občni zbor delničarjev Dolenjskih železnic v dvorani Kranjske hranilnice v Ljubljani (predložitev računskih zaključkov za l. 1925., 1926., 1927.); 25. t. m. redni občni zbor «Tekstilane», tovarne sukna, d. d. v Kočevju v sejni dvorani Zadržne gospodarske banke v Ljubljani; 25. t. m. redni občni zbor družbe «Voika», d. d. (pred. Prometna trgovska d. d.) v družbenih prostorih v Ljubljani.

— *Dobave.* Direkcija državnih rudarskih podjetij in Sarajevu sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave dvonitnega platna, (Bohrrohre), do 24. t. m. glede dobave 1 motorne brizgalne s pripadajočimi deli. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 25. t. m. ponudbe glede dobave 5000 m železne pocinkane žice in 6000 m železne pocinkane vrvi. Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 31. t. m. ponudbe glede dobave dvonitnega platna, čopičev, jelovih desk in kaučukovega kita. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 23. t. m. pri upravi državnih monopolov, ekonomsko odenele v Beogradu glede dobave vrvi, lanenega platna itd.; 25. t. m. pri policijski direkciji za Bosno in Hercegovino v Sarajevu glede dobave 650 kompletnih zimskih uniform za policijsko stražo; 30. t. m. pri kr. redarstvenem ravateljstvu v Zagrebu glede dobave 290 črnih hlač za policijsko stražo; 31. t. m. pa glede dobave 120 plaščev za policijsko stražo; 31.

t. m. pri upravi smodnišnice v Kamniku glede dobave 100.000 kg kalijevog solitra; 30. t. m. pri gradbenem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani glede oddaje zgradbe štirinadstropne stanovanjske hiše v Ljubljani. Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Borze

10. januarja.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet izredno velik, kar je pripisati predvsem dejstvu, da borza 4 dni ni poslovala. Zaradi velikega povpraševanja in slabe ponudbe privatnega blaga je morala Narodna banka v večjem obsegu intervenirati, predvsem v devizi na Curih ter v devizah na Prago, Dunaj in Berlin. Ker je deviza na Curih mednarodno nekoliko oslabila, so se ostale devize na naših borzih nekoliko dvignile.

Na zagrebškem efektne tržišču je Vojna škoda dalje zelo čvrsta. Promptna je bila zaključena po 420, ter je ob zaključku notirala 422,5 — 424. Promet je bil slab. Med bančnimi vrednotami ni bilo sprememb. Eskomptna je notirala višje pri 85—86. Med industrijskimi papirji je bil zaključen Gutmann po 215.

Devize in valute.

Ljubljana. Berlin 13,51 — 13,54 (13,525), Curih 1092,90 — 1095,90 (1094,4), Dunaj 8,0015 — 8,0315 (8,0165), London 276,5 do 277,3 (276,9), Newyork 56,63 — 56,83 (56,73), Praga 168 — 168,8 (168,4), Trst 299,285 do 301,285 (300,25, 300,40).

Zagreb. Amsterdam 22,94 — 23, Dunaj 8,015 — 8,0315, Berlin 13,51 — 13,54, Budimpešta 9,92 — 9,95, Milan 299,76 — 301,76, London 276,5 — 277,3, Newyork 56,648 do 56,848, Pariz 222,93 — 224,93, Praga 168 do 168,8, Curih 1092,9 — 1095,9.

Trst. Beograd 33,8250 — 33,5250, Dunaj 264,25 — 270,25, Praga 55,90 — 56,20, Pariz 74,25 — 74,55, London 92,08 — 92,28, Newyork 18,87 — 18,93, Curih 363,50 — 365,50; dinarji 33,10 — 33,40.

Dunaj. Beograd 12,46875 — 12,50875, Berlin 168,50 — 169, London 34,5125 — 34,6125, Milan 87,4425 — 87,5425, Newyork 707,65 do 710,15, Pariz 27,9050 — 27,9050, Praga 20,96125 — 21,04125, Curih 136,37 — 136,87; dinarji 12,39 — 12,45.

Curih. Beograd 9,14, Berlin 123,575, Newyork 519,05, London 25,2925, Pariz 30,3925, Milan 27,445, Praga 15,38, Budimpešta 3,215, Sofija 3,74, Varšava 58,20, Dunaj 73,225.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 135, Kreditni zavod 160, Vevče 135 — 0, Ruše 265 — 280, Stavna 56 — 0, Sešir 125 — 0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 422 — 425, kasa 422,5 — 424, za februar 393 — 394, investicijsko 86 — 86,5, agrarne obveznice 52,5 — 53; bančne: Eskomptna 85 — 86, Poljo 17,5 — 18, Kreditna 90 do 92, Hipo 57 — 58, Jugo 96 — 96,5, Ljubljanska kreditna 135 — 140, Praštediona 875 do 880, Srpska 138 — 0; industrijske: Drava 567,5 — 570, Dubrovačka 420 — 430, Sečera 550 — 557,5, Narodna šumska 16 do 19, Gutmann 210 — 215, Slaveks 105 — 0, Slavonija 14 — 15, Trbovlje 472,5 — 473, Union Osijek 0 — 260, Vevče 135 — 140, Danica 180 — 170.

Beograd. Vojna škoda 420 — 421, za februar 389 — 390, investicijsko 85,75 — 86,25, agrarne 52,5 — 53.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (10. t. m.) Les: Tendence mirna. Zaključenih je bilo 6 vagonov, in sicer 5 vagonov desk, smreka, jelka, 18 mm, III, 1. vagon meja po 420 in 1 vagon suhih bukovih drv, 1. vagon meja po 22. Deželni prideliki: Tendence za žito čvrsta. Cena pšenice se je nekoliko dvignila. Zaključenih je bilo 5 vagonov pšenice in 1 vagon krompirja. Nudi se pšenica (78,79 kg, 2 %, slovenska postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška po 350 — 352,5, sremska po 347,5 — 350, slovenska po 345 — 347; turšičica (slovenska postaja, navadna tarifa, plač. 90 dni): baška, stara po 275, nova, umetno sušena po 270, času primerno suha po 267,5 (po mlevski tarifi so cene za 4,5—5 Din nižje); moka: baška «Og», 1. vagon Ljubljana, plač. po prejemu po 500.

Živinski sejem v Mariboru (10. t. m.) Dogon 8 konj, 10 bikov, 141 volov, 313 krav in 6 telet; skupaj 478 komadov. Povprečne cene za kg žive teže: debeli vol 7,5 — 8, poldebili 6,5 — 7, klavne krave, debele 7 do 7,50, plemenske 6 — 6,50, krave za klobusarje 3 — 5, molzne in breje 5,50 — 6, mlada živina 5 — 7,75. Prodanih je bilo 296 komadov, od teh 74 v Avstrijo in 26 v Italijo.

Novosadska blagovna borza (10. t. m.) Pšenica: baška, 77/78 kg, 2 % 300—310; baška, 78/79 kg, 2 % 302,5 — 310; sremska, 77/78 kg, 2 % 297,5 — 307,5; slovenska, 78/79 kg, 2 % 300 — 310. Rž: baška, 72 kg, 2 % 285 — 295. Jčmen: baški in sremski, 65/66 kg 245 — 250. Oves: baški, sremski in banatski 250 — 260. Turšičica: baška, stara 225—230; baška, banatska in sremska 215—225; za januar 220—227,5; baška in banatska, za marec — april 280 do 245; za april — maj 240 — 247,5. Moka: baška «Og» in «Ogg», 425 — 427,5; baška «2» 405 — 415; baška «5» 385 — 395; baška «6» 317 — 325. Otrubi: v jutastih vrečah 195 do 200.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (9. t. m.) Na dunajski borzi ni beležiti znatnejših sprememb. Temeljno razpoloženje je pri splošno mirni tendenci prijaznejše, ter obstoja v vseh vrstah blaga povpraševanje za promptno blago. Zanimanje je koncentrirano predvsem na turščico in oves. Promptna turščica se trguje po 1,46 Kč ex Dunaj. Posebno čvrsta je tendence v ovsu, ki se je v ceni ponovno dvignil. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 39,75 do 40,75, madžarska Tisa (81/83 kg) 44—44,50; rž: marchfeldska 41 — 41,25; turščica: 32,25 — 32,75; oves: domača 34,75 — 35, madžarski 35 — 35,50.

Dunajski govej sejem (9. t. m.) Dogon: 3098 komadov, od tega 684 iz Jugoslavije. Pri slabem prometu so cene prvovrstnemu blagu ostale nespremenjene, dočim so cene ostalim vrstam popustile za 5—10 grošev. Za kg žive teže notirajo: vol 1,15—1,85 (izjemno 1,95—2,05), II. 1,20 — 1,50, III. 0,85 — 1,15, bik 1,05 — 1,50, krava 0,80 do 1,45, mlada živina 0,65 — 0,80 kila.

Naši onstran granic

Jugoslavija naj rešuje Trst in Reko

V Trstu, 7. januarja. Med pogoji za obnovo prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo je tržaški «Piccolo» te dni navedel tudi opustitev (z jugoslovenske strani, seveda) nasilstev in nagajivosti na meji Julijske Krajine, katerim je namen, da se velika jadranska pristanišča trajno drže v položaju gospodarske bede.

Gre za veliki italijanski pristanišči Trst in Reko, katerima bi morala Jugoslavija, ako hoče biti deležna italijanskega prijateljstva, ne samo vsega svojega prekomorskega prometa, temveč s primernimi tarifnimi olajšavami napeljati vanju tudi prekomorski promet vsega svojega zaledja.

Trst pač propada v gospodarskem pogledu, nezadržljivo propada in če se tržaški poslovno - prometni krogi proti koncu minulega leta 1927 tako silno podvzivali, da so bile že na novega leta dan objavljene statistike celotnega tržaškega prometa z malenkostnim porastom napram predločemu letu 1926., se je storilo to le zato, da bi se s tem malenkostnim porastom izbrisale oči tržaškemu prebivalstvu, katero čim dalje tem huje trpi pod pritiskom gospodarske bede, kateri pa niso vzrok nasilstva in nagajivosti, na meji, temveč le dejstvo, da italijanski merodajni krogi dosledno prepuščajo Trst počasnemu propadanju. Enako Reko, katere obupava nad svojo usodo.

Resnica je, da je znanec del odpadka, ki ga izkazuje tržaški povojni promet, treba dati na račun veliktanske skritvice tržaškega prometnega zaledja, toda stalnemu propadanju Trsta ni glavni vzrok v tem dejstvu, temveč drugje. Pred vojno so imele Benetke komaj tretjino tržaškega prometa! Benetke rastejo, Trst pa propada, a kar so vzele Benetke Trstu, naj bi sedaj nadomestila Jugoslavija v plačilo za italijansko prijateljstvo!

Če bi smeli verjeti italijanskim trditvam, jugoslovenski pomorski promet za sedaj še ne dela nikakršne preglavice Italiji. Tako vsaj se je čitalo te dni v gospodarskih poročilih «Piccola della Sera», kjer je bilo rečeno, da je stanje jugoslovenskega pomorskega prometa z izpod 400.000 tonami uvoza in 1.498.000 tonami izvoza sicer zelo ugodno za Jugoslavijo, ker izvoz v tako znatni meri presega uvoz, da pa te številke v celoti vendar kažejo, da je blagovni promet jugoslovenskih pristanišč vendarle dolejši še zelo omejen, ko je promet italijanskih jadranskih pristanišč znašal okoli 8 milijonov 262.000 ton, torej več ko štirikrat toliko. Ker pa je v onih jugoslovenskih številkah vstel tudi kabotažni (obalni) promet, ki je znašal okoli 369.000 ton, je potemtakem imela Jugoslavija mednarodnega pomorskega prometa samo 1.568.000 ton. Potnikov je bilo okoli 973.000 in 97 odstotkov teh potnikov je uporabljalo jugoslovenske ladje, kar «Piccolo della Sera» tolmači kot dokaz, da so se njihova potovanja vr-

Kaj vem? — Koliko znam?

Odgovori na vprašanja serije št. 4.

1. Pravilica pripoveduje, da pretakajo krokodili solze, medtem ko požirajo svoje žrtve.
2. Anglija: funt = 20 šilingov à 12 pennyev
3. Arhimed.
4. William Fox.
5. Buenos Aires.
6. Rozinanta.
7. Pustolovec na dvoru Louisa XVI. (1743—1795). Njegovo pravo ime je Joseph Balsamo.
8. Egiptolog, ki je finansiral izkopavanje egiptovskih grobov, pri čemer je bila odkrita grobnica Tut-enk-amuna. Umrl je leta 1923.
9. Kilimandžaro (6010 m).
10. S čopičem.
11. Simponski (19.730 m).
12. Leonardo da Vinci (1452—1519).
13. Newyork (6 milijonov); z okoli 11 milijonov samo poldrugi milijon manj od vse Jugoslavije).
14. «K orožju» (francoski: à l'arme).
15. Leonardo da Vinci (1510).
16. Isaac Newton (1643—1727).
17. Iz celuloze.
18. Iz riževe slame.
19. Starši so jih izstavili na gorovju Taygetos.
20. Santiago de Chile.
21. Od Pana. demona groze in strahu.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 10. januarja 1928.

Višina barometra 308,8 m

Kraj

Iz življenja in sveta

Smrt sira Cartwrighta,

predzadnjega angleškega poslanika na dunajskem dvoru.

Iz Londona prihaja poročilo, da je 9. t. m. tamkaj umrl sir Fairfax Cartwright.

Pokojnik je bil eden najaktivnejših zastopnikov tako zbrane obkroževalne politike. Zastopal je svojo državo na dunajskem dvoru v tisti dobi, ko je že bilo oziroma polno bližajoče se svetovne vojne. V tistih dneh, ko je Edvard VII. v pogovoru s francoskim Jožefom v Ischlu spoznal, da je načrt oddvojitve Avstrije od Nemčije neizvedljiv, je takratni angleški poslanik na Dunaju sir Edvard Goschen dobil od svojega kralja sporočilo, da je premeščen v Berlin, in na njegovo mesto je prišel Cartwright. To je bilo leta 1908.

Na Dunaju je sir Cartwright ostal do leta 1913. Ves ta čas je skušal delovati v smislu direktiv takratne angleške politike, t. j. razcepitve Avstrije in Nemčije. Za aneksijske krize je poročal v London pomirjevalno. Posebno pozornost je vzbudil leta 1911. njegov intervju, ki ga je dal dunajski »Neue Freie Presse«, v katerem je povdarjal angleško stališče v nemško-francoskem sporu glede maroškega vprašanja.

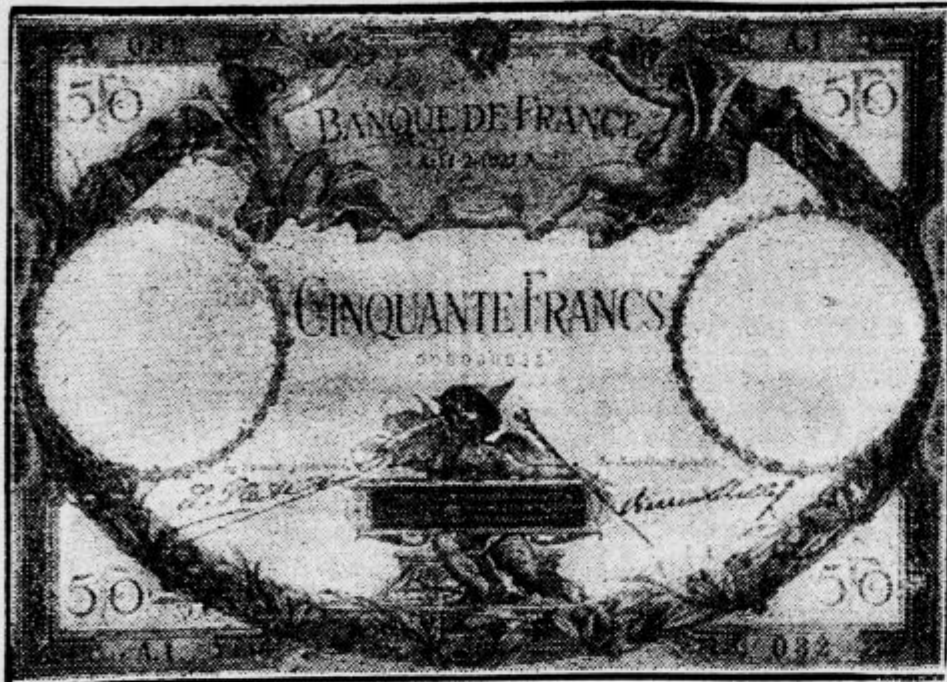
Leta 1913 je bil sir Fairfax Cartwright odpoklican z Dunaja in od tistih dob je živel v političnem zatišju in ni v angleški politiki igral nikake vloge.

politiko. Niti z besedico ni Franc Jožef pokazal, da ga je tragedija zadela v živo. Njegova življenska moč je ostala neokrnjena. Na obrazu se mu je sicer poznalo, da je mnogo trpel, toda ljudem je kljub temu izjavljal, da se počuti dobro.

Edina njegova skrb je velela tiste dni cesarici. Ta se je zaradi dogodka vedno bolj odtegovala okolici in zarek družinskega življenja na dunajskem dvoru je postala nadvojvodinja Valerija. Tolažila je očeta in mater.

Na cesarico je Rudolfova smrt vplivala tako porazno, da so se bali za nje-

no pamet. Ker je Elizabeta izrazila željo, da bi šla rada v Wiesbaden in je potovala incognito, so se že na dvoru jele širiti vesti, da je cesarica zblaznela. Tem govoricam je napravil konec višji dvorni mojster princ Konstantin Hohenlohe. Pred odhodom na potovanje je cesarica prebila ves svoj prosti čas v cesarjevi delovni sobi, odpeljala pa se je v spremstvu najzanesljivejših ljudi, medtem ko se je po njenem odhodu Franc Jožef posvetil trdemu delu ter je na ta način zatrl grozni udarec, ki še danes ni popolnoma pojasnjen v svojem poteku.

Novi francoski bankovci

Bankovec za 50 frankov, ki ga je francoska Narodna banka dala v promet 2. jan. t. l.

Francoska Akademija in maršali

Čez šest let bo Académie française slavila tristoletnico svojega obstoja.

Do danes je Akademija sprejela med svoje člane vsega skupaj le devet maršalov. To so bili: princ de Beauvau, vojvoda de Belle-Isle, vojvoda de Duras, vojvoda de Richelieu, vojvoda de Villars, maršal d'Estrées in maršali Joffre, Foch in Lyautey.

Povprečno pridejo torej trije maršali na vsako stoletje. Pri tem pa je treba upoštevati, da so bili maršali Joffre, Foch in Lyautey sprejeti v Akademijo skoraj istočasno, v razdobju petih deset let.

Karel Linné

Pravkar je poteklo 150 let, odkar je umrl slovit ustanovnik moderne botanike znanosti Karel Linné. Rodil se je 1. 1727. in je bil namenjen prvotno čevljarstvu poklicu. Vendar je dosegel, da je šel študirat v Lundu in Upsali (na Švedskem) je študiral medicino, že tedaj ga je pa še bolj mikalo rastlinslovi. Takrat je izpopolnil tako zvano binarno nomenklaturu Francoza Bauhina.

Ta nomenklatura obstoji v tem, da dobi rastlina dve latinski imeni, izmed katerih označuje prvo vrsto in drugo najočitnejšo lastnost, ki jo dotična rastlina kaže. Takšne študije so pripomogle Linnéju kmalu do velikega ugleda, švedska vlada ga je poslala na raziskovalno potovanje v Laponijo. Na Holandskem

je napravil doktorat; takrat je izdal tudi knjigo »Naravni sistem«, ki je dala temelje novi botaniki. Deloval je nato na Angleškem in Francoskem. Vrnul se je na Švedsko kot zdravnik. Po težkih bojih se mu je posrečilo dobiti stolico za zdravilstvo na vseučilišču v Upsali. Povišali so ga v plemiški stan, postal je član najrazličnejših akademij po vsem svetu. Z 71. letom je umrl 10. januarja 1778.

Kondilis,

grški ministrski predsednik. (H glasovom, da je Italija z Grčijo sklenila tajno pogodbo, slično tiranskemu paktu, po kateri bi Italijani, če bi se Grčija zapletla v vojno, prevzeli vrhovno poveljstvo vseh čet na grški obali.) (»L' Ere nouvelle«)

Kako ostaneš čvrst, svež in močan

Dunajski vseučiliški profesor doktor G. Franz je napisal navodila, katerih se je treba držati, da ostane človek, posebno moški, zdrav in čvrst do visoke starosti. Dr. Franz priporoča predvsem mnogo gimnastike, dalje negovanje nog, udobno obutev, komodno obleko ter nego zob, las, kože in nohtov.

Zapovedi vseučiliškega profesorja pa se glasijo tako-le:

Pazi, da ohraniš v prvi vrsti svežino duha, ki vpliva odločujoče na telesno življenje. Duh je tisti čimtelj, ki regulira tudi vse telesne sile. Gibaj se mno-

go! V jedi, pijači in kajih bodi zmeren. Navadi se na hladno temperaturo. Ne pretiravaj v nobenem oziru in skrbi za dovoljen počitek. Zvečer ne jej preveč in ogibaj se posebno kave, čaja in alkoholnih pijač. Obvladaj samega sebe, pazi, da se ne odebeliš, ne hodi ne preveč zapet, ne pretoplo oblečen in negui posebno zobe in noge!

Kdor se drži vseh teh pravil in ne prekorači njihovih zapovedi, ohrani svojo svežost lahko v taki meri, da mu ne prisodijo nikoli nad 40 let.

Zlato iz Amerike

V Le Havre je prispelo za 18 milijonov dolarjev zlata, ki ga je Amerika posodila Franciji. To je največja množina namamljive kovine, ki je kdaj prispela v kakšno francosko luko. Pošiljka je težka (s taro vred) 20 ton. Takoj so jo preložili na železnico in jo odpeljali v Pariz. Tam so jo naložili istotako hitro na tovorne avte in jo prepeljali v podzemeljske prostore Francoske banke. Jasno, da se je vršilo vse to pod najstrožjo policijsko kontrolo. Del cest okoli banke so zaprli že mnogo ur prej za promet.

Mednarodna časopisna razstava v Kelmorajnu

Nemčija pripravlja v Kelmorajnu, enem izmed najbolj znanih trgovskih in industrijskih mest srednje Evrope, mednarodno časopisno razstavo, ki se bo vršila od maja do oktobra t. l. Ta razstava bo obenem prva mednarodna razstava, kar jih je Nemčija priredila po svetovni vojni. Obrisi prireditve se kažejo že danes. Mestna uprava je dala na razpolago za razstavo, ki se bo vršila pod imenom »Pressa«, veliko zemljišče, na katerem že sedaj grade monumentalne stavbe, kjer bodo nameščeni posamezni razstavniki objekti.

Časopisna razstava v Kelmorajnu bo prirejena v najširšem pomenu besede. Na njej ne bodo zastopane samo one panoge, ki so v direktni zvezi s tiskom, nego bo razstava vsebovala tudi vse ono, kar se tiče razširjenja časopisnih poročil, in bo v tem pogledu nekaka razstava prometnih sredstev. »Pressa« ne bo nikak mrtev muzej; nasprotno bo skušala plastično prikazati giblivo in živega duha tiska.

Med različnimi oddelki bo gotovo najinteresnejši kulturno-historični, ki se začneja pri starih Egiptčanin in nadaljuje pri Grkih in Kitajcih ter nudi obsežen vpogled v zgodovino evropskega časnikarstva od iznajdbe tiskarstva pa do današnjega modernega rotacijskega tiska.

Vzporedno s tem bo razstava prikazovala razvoj časopisne tehnike od prvih početkov pa do današnjih brezžičnih slik. Narodne skupine bodo prikazovale časnikarstvo svojih dežel. Dva oddelka bosta imela naslov »Časnikarstvo in umetnost« in »Časnikarstvo in ženstvo«.

Doslej so se za razstavo prijavile naslednje države: Avstrija, Italija, Francija, Španija, Anglija, Belgija, Luxembourg, Holandska, nordijske države, Jugoslavija, Bolgarija in Češkoslovaška (v eni skupini), severne obrobne države, Poljska, Ogrska, Turčija, Kitajska, Japonska, Rusija in Švica. Pričakujejo,

Lepoti se dá prednost.

Marsikateri se odlikuje z rojstvom, posestjo, znanstvom in zmoglostjo; v življenju daje vsemu temu lepota — dobro negovana zunanost — prednost. Z Nivea-cremo si pridobite gladko, zdravo kožo, to je predpogoj k lepoti. Uporabljajte tudi Vi

Nivea-cremo.

da bodo zastopane tudi severno-ameriška Unija in nekatere južno-ameriške države.

Za časa razstave bodo v Kelmorajnu priredili 100 mednarodnih kongresov. Tako upajo Nemci, da bodo privabili v Kelmorajnu čim več zastopnikov različnih držav, ki bodo tako hote ali nehoti obenem posetili tudi mednarodno časopisno razstavo.

Če stražnik ne zna prometnih pravil na izust

(»London Opinion«)

Znak časa

V Berlinu so ugotovili ob priliki neke ankete, da ni tam skoraj nobenih dojlj več, dočim so bile pred vojno zelo značilen pojav na berlinski cesti. Takrat so služile v tej stroki večinoma mlade ženske iz Spreewalda (ostanek prvotnega slovanskega življa), ki so vzbujale s svojo zdravo stasitostjo in slikovito narodno nošo občo pozornost. Po vojni so jih začele izpodrivati dojljne steklenice, o katerih pravijo Berlinčani, da ne poznajo nobenih kapric, da so cenejše in ne zahtevajo nobenega posebnega ravnanja.

Samomort v kinu. V nekem budimpeštanskem kinematografu se je zgodil v teku kratkega časa že drugi poskus samomora. Baš ko je na platnu prevaran mož streljal na svojo ženo, je počil v prostoru za gledalce strel. Neki 22letni delavec se je bil ustrelil zavoilno nesrečno ljubezni. Ko so ga prepeljali smrtno ranjenega v bolnišnico, je izpovedal, da mu je dala gori omčnjena scena pogum za izvršitev že dolgo gojenega samomorilnega sklepa.

Mussolinijev boj za liro v laški luči

Vpliv uvedbe zlate lire na internacionalne borze ne špekulante. (»Il 420«)

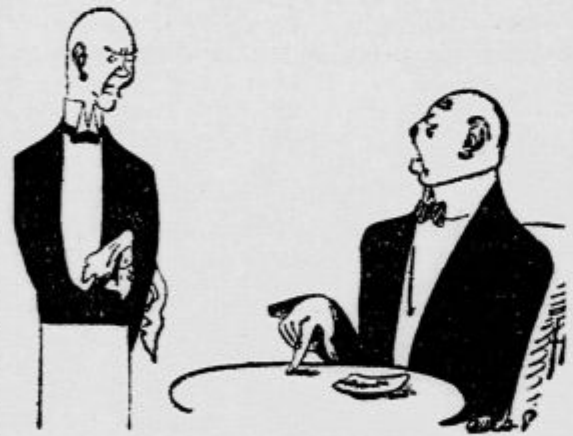
Kako je zvedel Franc Jožef za Rudolfovo smrt

V »Neue Freie Presse« objavlja vladni svetnik Wertheimer poročilo iz dolej neznanih virov, kako je avstrijski cesar Franc Jožef doznal za smrt svojega sina Rudolfa v Mayerlingu.

V času, ko se je odigrala mayerlingška tragedija, je bila znana dunajska igralka Katarina Schrattova že v dobrih zvezah s cesarjem. Oba, cesar in cesarica, sta večkrat povabila Schrattovo v ožjo družbo, kar se je seveda zgodilo na cesarjevo povelje. Za Rudolfovo smrt je prva izvedela Elizabeta. Cesarica si ni upala sama k svojememu soprogu. Poslala je po Katarino Schrattovo ter jo je prosila, naj jo spremlja k vladarju.

Vzela je Schrattovo pod pazduho in se je napotila v cesarjev kabinet. Iz ust obeh žensk je doznal Franc Jožef strašno novico, da je izgubil edinega sina, monarhija pa prestolonaslednika. Prizor je bil zelo pretresljiv. Cesar je zatulil, toda se je takoj zopet pomiril.

Madžarski grof Julij Andrássy je prišel tiste dni k cesarju v avdienco. Kondoliral mu je in je bil zelo presenečen, ko se mu je cesar za sožalje kratko zahvalil, nato pa brž napeljal pogovor na

Gost: »Zakaj mi ne prinesete čaše vode? Že šestkrat sem vam naročil!«
Natakar: »Mislim sem, da zbijate dovtipel!«
(»Söndagsnisse«)

Jože Krapš:

Padre nostro ...

V eno tistih vasi, ki leže raztresene po vsej širni planjavi od Trsta do Postojne, so jo poslali učiti. Med ljudi, ki sta jim kamen in burja vsakdanji kruh, naj gre. Mlada je še bila, kamaj devetnajst let. V Trstu je bila napravila izpit, doma pa je bila iz tolminskih hribov. Ko je prejela prvi dekret, se je zamislila ...

Bojazen, ki objame vsakogar, ko gre prvič v svet, je objela tudi njo. — Ali bo vztrajala v poklicu, ki si ga je izbrala? Ali bo mogla prenašati in hladiti gorje, ki je naloženo njej in vsemu narodu? Bo. Zakaj ne bi? Saj je ljubila deco in v duhu je videla malčke s Krasa, kako jo imajo radi in ona nje ...

Odpravila se je z doma. Nekaj obleke je pospravila v košaro in je stopila na vlak. Na Opčninah je prestopila na onega proti Postojni.

Proti poldnevju je šlo, ko so ostavili Divačo. Visoko je že bilo sonce in njegovi žarki so lizali kamene na obeh straneh proge.

V kupeju je bilo dušeče; odprla je okno in se je naslonila nanj. Nasproti je sedel rejen gospod v črni srcaji in je čital. Za njo so čebjale Krasveke o

Trstu in o kupčijah, sklenjenih ta dan. Strmel je po svetu, ki je ležal pred njim. Pravilo, da so tudi tu bili gozdovi, pa so jih posekali in sezidali na njih Benetke. Kako čisto drugačna zemlja, različna od one, kjer je bila doma! ... Ali se bo privadila vsemu temu?

»Mati, ali bo kmalu Št. Peter? je vprašala ženo za seboj.

»Bo. Še malo pa smo tam!«

»Pa, mati,« je nadaljevala učiteljica, »ali je potem še daleč do Košane?«

»Do Košane? Ni. Poldrugo uro, če greste peš. — Ali pojdetje tja? Pa niste morebiti učiteljica?«

»Sem,« je odvrnilo dekle. Pogledala je starka njo in košaro na polici. Oni v črni, je prenehal s čitanjem.

»A — učiteljica?« se je oglašil. »Dovolite! Jaz sem nadzornik v Postojni in vi, kakor slišim, ste imenovani v Košano! Se pa še bolj seznaniva. To je moj revir!«

— Moj Bog, je pomislilo dekle, to je moj nadzornik. Pa v črni srcaji je in slovensko govori! Ali so tudi tu? Ali ni nikoder kotička, kjer jih ne bi bilo?

Vlak je vozil počasneje. Kmalu nato se je ustavil. Učiteljica je vzela košaro, priklonila se nadzorniku in izstopila. »Do svidenja!« je dejal.

Pridružila se je gueči, ki se je valila

proti izhodu. Pred postajo ni vedela, kam bi. Strah, ki ji je objemal dušo pred odhodom, jo je prešinil iznova.

V bližnji gostilni je dobila vozniaka. Odpeljala sta se po klanecu navzdol, skozi umazano vas na glavno cesto. V ozadju je bil majhen borov gozdič, za njim pa Košana, njeno prvo službeno mesto. Sredi vasi večje stavbe — šola — in cerkev ... Še dva ovinka in sta bila tam.

Čez cesto je planilo nekaj otrok, ki so radovedno zrlji na tujko.

»Ti, mala,« je učiteljica poklicala deklico, »ali je gospod upravitelj v šoli?«

»Je!«

Prestopila je prag šole. Tablica nad vrati na levi, ji je povedala, kje stanuje upravitelj. Potrkala je in stopila v sobo.

»Oh, vi ste, naša učiteljica!« je spregovoril oni in vstal izza mize. »Drago mi je; stopiva, prosim, v pisarno!«

Odprl je vrata in jo je spustil naprej. Sedla sta.

»Stanovali boste v šoli. Malo se odpočijte — en dan — da se med tem vživite v naše razmere. Pojutrišnjem pa lahko pričnete. Imeli boste prvi razred!«

Pogledal ji je v oči, ki so ga nckam plašno gledale, in dodal:

razumemo? Povej nam v jeziku, ki ga govorimo mi — in povemo ti vse, prav vse ...

Tedaj ni mogla več. Krčevit jok ji je planil iz prs. Trudno je vzdihnila: »Ne morem, ne smem, otroci ...«

Dobro je bilo. Najbližnjega je pograbila za kuštravo glavo in ga poljubila ...

»Z Bogom, otroci!« je dihnila in zbežala iz sobe. V pisarni je našla upravitelja.

»Kaj ne učite?« jo je vprašal.

»Ne morem, gospod, ne morem! Ne razumem me. — Ne bom več tu! Domov pojdem, v naše hribe; tam je mir!«

Poslovila se je od Krasa in njegovega kamenja.

USTA IN GRLO

sta najlažji pot, po katerem prihajajo bolezenske klice v naše telo OTROKE ki hodijo v šolo, najzanesljiveje varujejo prehlajanja, kihanja in influence

ANACOT-PASTILE

DRA. WANDERA

Udeležite se

II. Oblastne vinske razstave in vinskega sejma v Ptuj

od 15. do 17. januarja 1928. Otvoritev 15. januarja 1928 ob 10. uri v društvenem domu. Vinske poskušnje brezplačne!

Sokolstvo

Priljubljenost se!

Z novim letom je vstopilo jugoslovansko Sokolstvo v dobo proslave prvega desetletja našega osvobodjenja in ujedinjenja. Na glavni skupščini v Beogradu leta 1927 se je soglasno sklenilo, da se priredi oficijelna sokolska proslava te pomembne dobe na pokrajinskem zletu JSS v carskem Skoplju. Toda ni dovolj, da slavi samo sokolski savez na svojem oficijelnem zletu prvo desetletje svobode, pač pa pripada ta dolžnost tudi vsem sokolskim župam in društvom, ki tudi po svoji ogromni večini prirejajo vsako leto javne telovadne nastope in tekme. Ne samo v Skoplju, v vseh sokolskih gnezdih naj se praznuje ta dan z dostojnim javnim nastopom, ki naj poleg radosti nad osvoboditvijo in ujedinjenjem pokaže tudi napredek Sokolstva v celoti. Znano je, da se je v marsikaterem kraju, kjer je pred vojno sokolsko društvo komaj životrajilo, njegovo delovanje po ujedinjenju polagoma zelo lepo razvilo in so bili doseženi zelo veliki uspehi.

Zato čaka v jubilejnim letu vsa sokolska društva mnogo dela. Takoj ko bo v mesecu januarju pri vseh društvih končane letne glavne skupščine, nas vse kliče na delo naša velika naloga, da bodi vsak društveni, okrogli in župni zastop prirejen v znamenju strogega računa našega dela pred javnostjo in naj pokaže, da nismo niti nazadovani, niti ostali tam kot smo pred desetletji leti po volji zopet pričeli, marveč, da smo lepo — napredovali. Da pa se to jasno pokaže v javnosti, je treba mnogo temeljitih priprav. Delo po telovadnicah in kasneje na letnih telovadskih se mora podvojiti, prednjači zbori naj pa napnejo vse sile, da bo javni nastop nato kronan z polnim uspehom. Prosvetni odbori morajo vse članstvo, naraščal in deco pripraviti potem nagovorom, predavanjem itd., da vsi pravočasno pridejo za delo in store v polni meri svojo dolžnost.

Potem bo proslava prve desetletnice v resnici dostojna in lepa!

II. smučarski tečaj priredi Jugoslovanski Sokolski Savez v drugi polovici meseca januarja na Gorenskem pod vodstvom brata R. Badure in sicer za vse one župe, kjer je pričakovati tekoni časa velikega razvoja smučarstva. Tečaj se vrši okoli planinskega doma na Kovčah nad Trzinom. Podrobnejši pogoji so objavljeni v saveznem glasilu.

Prednjači, list sokolskih vadiateljev, izide prilično sredi januarja v založbi Jugoslovanskega Sokolskega Saveza ter bo izhajal vsakomesečno. Uredništvo lista, ki ga vodi savezni načelnik brat dr. Viktor Murnik, nam je porok, da bo list v resnici vsestralen potreben sokolskega vadiatelstva. Prinašal bo poleg temeljitih obravnav raznih aktualnih telovadnih problemov tudi krajša poročila o tehniškem delovanju domačega in ostalega Sokolstva ter tudi razne zanimive vesti iz ostalega telovadnega sveta. Po možnosti bodo vsebino lista izpopolnjevali tudi slike. — Dolžnost vseh sokolskih edinic je, da za svoje prednjače naroče potrebno število izvodov, saj bodo s tem koristile samo sebi.

Sokolski glasnik, glasilo JSS, ki je izšel na novega leta dan prvič v časopisni obliki, si je s svojo vsebino in razdelitvijo snovi mahoma pridobil med članstvom simpatije. Zelo pestra mu je vsebina, saj prinaša na več kot petih velikih straneh vse polno člankov in notic iz celokupnega našega Sokolstva ter tudi iz vseh večjih telovadnih in sportnih organizacij po svetu.

Jugoslovansko sokolsko društvo v Buenos Airesu. Naši rojaki so ustanovili v velikem južnoamer. mestu Buenos Airesu sokolsko društvo, ki je po početnih težkočah pričelo v zadnjem času prav lepo prosperirati. Bogatejši bratje so novo društvo tudi materialno tako zasigurali, da je njegov obstanek in nadaljevanje uspešnega delovanja omogočeno.

Tužna obletnica. Prvo sokol. društvo, ki je bilo osnovano v Istri, je bilo ono v Pulju. Letos bi moralo slaviti svojo tridesetletnico. Pulskega mu vzgledu so tedaj sledili najzavednejši kraji Istre in kmalu se je osnovala nato posebna sokolska župa Vitezičeva, ki je združevala sledeča sokolska društva: Baška, Dobrinj, Kantrida-Zamet, Kastav, Lovran, Medulin, Pazin, Pulj, Pumat (Aleksandrovo) in Volosko-Opatijo. Danes ni o vseh teh društvih nikakega sledu več. Uničil jih je šovinizem sedanjih gospodarjev v tužni Istri...

Sokolska društva in lutkovna gledališča. Hvalno vredno nalogo si je nadelo nekoliko članov Sokola I. v Ljubljani na Taboru, prireditelj vsakih 14 dni sokolski dec, pa tudi ostalim malokom slovenske lutkovne predstave. Dosedaj je bilo vprijetih že šest iger, večinoma prevodov iz češčine, ki so vse prav dobro izpadle in povdale zanimanje mladih poslušalcev pa tudi delavnost prirediteljev. Z zahvalo se moramo spominjati Češke Obce v Ljubljani, ki je pripustila rade volje svoj odri in inventar v uporabo, ter tako omogočila razvoj prvega sokolskega lutkovnega odra. — Zanimanje za to panogo prosvetnega dela pa očitno raste tudi pri drugih društvih. Ako nas znaki ne varajo, bo taborisko gledališče skušalo drugo sezono prirediti nekoliko gostovanj po večjih sokolskih društvih, da se to prijetno zanimanje podvoji ter se končno osnujejo tudi drugod slični odri.

Lužičko-srbski Sokol v Budišinu je izvolil za svojega starosta br. Jakoba Sajbo, za tajnika pa br. Gustava Janaka. Obenem je priredil isti dan krasno uspešno javno telovadno akademijo, kar lahko smatramo kot velik uspeh v pomembnem Budišinu. Sploh opazimo, da se je sokolska misel med lužičkimi Srbi že globoko ukoreninila ter dosega med narodom vedno večje uspehe. Osebito brigo vodi za razvoj Sokolstva na Lužici praško Sokolstvo, ki je nedavno priredilo pod okriljem matičnega društva zelo dobro uspešno lužički večer, na katerem so nastopili kot gostje tudi telovadci iz Budišina, matičnega društva lužičkega Sokolstva.

Nekoliko podatkov o prosvetnem delu COS v letu 1926. Ker je sedaj zaključena statistika COS za leto 1926, objavljamo nekaj podatkov o ogromnem delu češkoslovanske prosvetne organizacije. Nagovorov na članstvo, naraščal in dec, ob pol 74.102, predavanj 16.444, besed 4782, razgovorov 5090, izletov 5056, gledaliških predstav 9391, lutkovnih gled. predstav 3386, koncertov 1149, razstav 108, akademij 1632, prosvetnih sol 1280 in raznih drugih prosvetnih prireditvev 3534. Skupno število nam izkazuje veličansko delo, ki je bilo napravljeno. Nič manj kot 125.954 prireditvev se je vršilo samo v prosvetnem pravcu v češkoslovanskem Sokolstvu. Knjižnice pa so štele 519.599 zvezkov v 2414 društvih.

Ustanovitev smučarskih odsekov v češkoslovanskem Sokolstvu. Decembarsko zasedanje odbora COS je uredilo organizacijo smučarskih odsekov po sokolskih društvih tako, da se dovoljuje osnovati tam, kjer je v društvu najmanj 10 članov ali članic — smučarjev, posebne odseke z točno odrejenim delokrogom: poučevanje novincev, prirejanje tekem, skupnih izletov. Ravnotako se je pri posameznih župah ustanovilo župne smučarske odseke, da vodijo in nadzirajo vse delovanje podrejenih društev. Celokupno vodstvo smučarstva v COS pa vodi načelnik, ki ima v svojem tozadevnem odseku članice — smučarske strokovnjake.

Jugoslovanska sokolska župa in češkoslovanska Sokolstvo na Pacificu v Severni Ameriki sta priredili prejšnje leto skupni župni zlet, ki je v vseh ozihrh prav uspešno izpadel. Plod skupnega dela in skupnega nastopa slovenskega Sokolstva na obrežju Tihega Oceana je bil tedaj zelo velik in bo tudi odločilnega pomena za nadaljnjo skupno delovanje pod imenom United American Sokols of the Pacific. (Združ. ameriško Sokolstvo na Tihem Oceanu.)

Pred sodniki

Odgovorni urednik »Enotnosti« obsojen na 3 mesece zapor.

Pred deželnim kot tiskovnim sodiščem v Ljubljani se je moral včeraj zagovarjati zaradi klevet in uvrede čevljar Jakob Pančur, ki je odgovorni urednik tednika »Enotnosti«.

Razprava je bila tajna. Predsedoval je višji deželni sodni svetnik Mladič, za državno pravdnštvo je bil navzoč dr. Mastnak, dočim je toženca zagovarjal dr. Lemež.

Po končani razpravi je razglasil predsednik senata sodbo. Obtoženec je bil spoznan krivim pregreška uvrede po členu 52. in 53. tiskovnega zakona, češ, da je v tedniku »Enotnosti« lani 28. oktobra priobčil v tretjem stolpcu prve strani članek, naslovljen »Arh: Življeno Orjuna!«, kjer navaža v prvem odstavku: »Stojimo pred občinsko hišo, kjer vlada sedaj gerentski svet, med njima dva »socialista«. Primaje se nam Arh nasproti. Ko pride blizu, si našima kloub po strani in pravi: »Življeno Orjuna!« Mi v odgovor: »Dol z njo.« Arh: »Ali so vam dali denar?« Mi: »Seveda.« Arh: »Za revolucijo, ne?« Mi: »Ne, to pa ne. kraljev spomenik bomo postavili.« S tem je žalil kraljevo osebo in se obsodi na tri mesece zapor.

Obtoženec pa je bil oproščen, da je v isti številki »Enotnosti« navažal v uvodnem članku v prvem odstavku, pod naslovom »Vedno bližje k vojaško fašistični diktaturi:« »Boji med frakcijami v radikalni stranki in boji med Davidovičem in Marinkovičem med demokrati se vrši po sugestiji od zgoraj v cilju, da se iz teh strank izcedi one »zanesljive«, ki so voljni biti državni (režimski) in ne ljudski poslanci, ki bodo slepo podpirali težnje kamarile okoli tajstvenega »Političnega glasnika«, ki vodijo v diktaturo in fašizem.«

Razlogi sodbe navažajo, da besede članka, zaradi katerega je Pančur obsojen, ne vsebujejo le zafrakcije člana druge politične grupe, temveč tudi omalovaževanje Nj. Vel. kralja, kar tvori uvredo v smislu Člena 52. in 53. tiskovnega zakona, dočim v

Kolikor ima leto dni, mimo toliko postaj trpljenja mora živčno bolni, zakaj slabi izmučeni živci nam grene življenje in povzročajo marsikakšno trpljenje. Bodeče, vlečobne bolečine, omotičnost, tesnoba, glavobol do polovice ali po vsej glavi, šumenje po ušesih, migljanje pred očmi, motenje prebave, pomanjkanje spanja, nenadno potenje, trganje v mišicah, nezmožnost za delo in različne druge neprilike so posledice slabotnih, onemoglih bolnih živcev.

Kako se rešite tega zla?

Reši Vas pristni Kola-Licithin živilo bogato vitaminov, je postalo človeštvu izvir dobrote. Čudovito pospešuje devanje telesa, jači hrbtnični mozg in možgane, krepi mišice in ude, daje moč in veselje do življenja.

V boju za zdrave živce

Izla pristni Kola-Licithin pogosto čuje, vodi živilne snovi do krajnih koncev krvotoknosti, poživilja, izpopolnjuje, ohranja mladost in svežost. Saj se sami lahko prepričate, da vam ne obetam nič neresničnega, zakaj bolnih štirinajst dni pošlēm vsakemu, ki mi piše, popolnoma zastoj in poštine prosto majhno škatlico Kola-Licithin in knjigo zdravniška z mnogostanskimi dolgimi izkušnjami, ker se je sam boril s takim trpljenjem. Pišite mi samo razložen svoj naslov, pa Vam takoj pošlēm objubljen

popolnoma brezplačno.

E. PASTERNAK Berlin S. O.
MICHAELKIRCHPLATZ 13.
Abt. 772.

drugem odstavku, zaradi katerega je obtoženec oproščen, ni najti kakega preciziranja ali omalovaževanja kraljeve osebe. Članek se peča z »Vukičević-Koroševim blejskim paktom« in izvaja, da sedanja vlada pripravlja pravno podlago za fašistično diktaturo velekapitala. Ne more se tedaj trditi, da bi bil v besedah »po sugestiji od zgoraj«, mišljen kralj. To potrjuje tudi stavek: »Da se iz stranke izcedi one zanesljive, ki so voljni biti državni (režimski) in ne ljudski poslanci.« tedaj, da se izberejo zanesljivi pripadniki režima (režimski) in ne ljudski poslanci, torej zanesljivi pripadniki režima sedanjega ministrstva oziroma koalicijske. Tudi pod izrazom kamarila niso mišljeni oni državniki, ki uživajo posebno kraljevo zaupanje kot svetovalci in ni razvidno, da bi se hotelo očistiti, da je kralj obdan od kamarile in mu s tem izražati omalovaževanje, kajti članek izrečno govori o kamarili okoli »Političnega glasnika«, tedaj o gotovih politikih, ki vzdržujejo ta list in ki po članku pripravljajo diktaturo in fašizem.

Državni pravdnik je prijavil pritožbo ničnosti.

Tovarna POHIŠTVA

I. I. NAGLAS, Turiaški trg št. 6

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah

NARODNA KNJIGARNA, d. z. o. z.
knjigarna in trgovina s papirjem ter pisarniškimi in šolskimi potrebščinami.
Ljubljana, Štitarjeva ulica št. 2.
Oblastno dovoljena

RAZPRODAJA

vsled opustitve trgovine.
Razprodaja bo trajala
samo do srede februarja 1928.
Znatno znižane cene. — Ugodna prilika za knjižnice in druge interese

? Ali že imajo ?

VASI OTROCI

9 mladinskih knjig

Tiskovne zadrage, ki jih dobite po znižani ceni za 100 Din. Knjige so sledeče:

VI. Levstik, Deček brez imena. — Fr. Milčinski, Zgodbe Kraljeviča Marka. — Ivo Šorli, Cirimurci. — Vaštetova, Pravljice. — Fr. Milčinski, Tolovaj Mataj. — Čika Jova, Kalamandarija. — Ivo Šorli, Bob in Tedi. — Čika Jova, Pisani oblaki. — Filip, Kako so se vrage ženili.

Knjige naročite v knjigarni Tiskovne zadrage v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Pozor, železniški uradniki!

Simon Klimanek

LJUBLJANA, SELENBURGOVA 6,
izdeluje uniforme tudi proti odplačevanju na obroke. Ima v zalogi česko in angleško blago. Zmerne cene!

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAIKO TURK, carinski posrednik, Ljubljana Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Zahvala.

Za številne dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega nepozabnega očeta, gospoda

IGNACIJA KVASA

se vsem najtopleje zahvaljujemo. Prav posebna zahvala pa bodi izrečena mestnemu fiziku g. dr. Mavriciju Rusu, pevcem Olepševalnega društva v Rožni dolini, Ljubljanskemu prostovoljnemu gasilnemu in reševalnemu društvu, imenoma načelniku g. Josipu Turku, nadalje godbi Dravske divizijske oblasti in vsem onim, ki so dragoga pokojnika obiskovali v času njegove bolezni ter mu končno na zadnji poti izkazali posebno čast.

V Rožni dolini, 10. januarja 1928.
ZALUJOČI OSTALI

Lzjava

Podpisani obveščam slav. občinstvo, da sem odstopil 6. XII. 1927. kot javni družabnik apnenice na Slapu pri Trzinu.
IVAN BRACIČ, Trzin št. 140.

Lzjava

Podpisana tvrdka M. Jošt, Gotovlje pri Zalcu, izjavlja, da ni v nikaki zvezi z lesno tvrdko B. Jošt, Lava pri Celju; zato tudi ni obvezna plačati njenih dolgov.
M. JOŠT, Gotovlje pri Zalcu.

Vreče

novi in rabljeni vseh vrst ter JUTO za embalažo ima vedno v zalogi
Mirko Miklavc, Ljubljana
Slovska ulica 11

9.696'5 m stotov

PREMOGA

bo prodanih na sodni dražbi dne 17. januarja 1928 ob 9. uri na drž. premogovniku v Škalah pri Velenju. — Interesentje trgovci se na to opozarjajo.

Razpis.

Županstvo mesta Laško odda potom pismene ofertalne licitacije zgradbo vodovoda z dobavo vseh cev in armatur.

Načrti in pogoji so v vpogled od dne 15. januarja 1928 med uradnimi urami v občinski pisarni, kjer se tudi dobe nastavki proračunov proti plačilu Din 100.— za en izvod.

Ponudbe, ki naj se glasijo za celokupno delo in vse dobave, je treba izročiti v zapečatenem zavitku najkasneje do 1. marca t. l. do 12. ure v občinski pisarni.

Županstvo ni vezano, sprejeti najceneje ponudbe in tudi ne obrazložiti dražiteljem izbere enega ali drugega.

Vsak ponudnik mora položiti pri občinski blagajni najkasneje do 12. ure zgoraj navedenega dne kavcijo 5% (odnosno tuji državljani 10%) ponujene vsote, bodisi v gotovini ali pa v vrednostnih papirjih oziroma v garancijskem pismu kake prvovrstne banke.

Župan mesta Laško:

Dr. Fran Roš.

Vseh nas ljubljencev, naš predobri edini sin, brat, vnuk, nečak

Marijan Polec

stud. iur.

nas je danes ob pol 3. uri zjutraj, prejemiš sv. zakramente, po dolgi bolezni, star komaj 18 let, za vedno zapustil v našo neizmerno žalost.

Zemeljski ostanki našega nepozabnega preljubljenega se blagoslove v četrtek 12. t. m. ob pol 2. uri popoldne pred hišo žalosti, Puharjeva ulica 16 — Bleiweisova 30, nato pa prepelejo v Kamnik. Tu ga spremimo istega dne ob 4. uri izpred hiše Majstrova ulica št. 16/17 na pokopališče na Zalah k večnemu počitku. Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 10. januarja 1928.

Dr. Janko Polec, univ. prof.; Marija Polec, roj. Lukanc, starši.
Anka, sestra in ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod

Edino zastopstvo znane popularne znamke avtomobilov

CITROËN

za vso Slovenijo oddaja

Ing. Djokić i Vučo, Beograd,
Knj. Ljubice 15.

Brez posebnega naznanila.

Mestni pogrebni zavod.

Moj preljudi mož, najboljši oče in stari oče

dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški

je danes, previden s svetimi zakramenti, preminul.

Pogreb predragega rankega se vrši v četrtek, dne 12. t. m. ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Kongresni trg 15, na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 10. januarja 1928.

Rosy Bleiweis-Trsteniška

Ing. Fedor Bleiweis-Trsteniški, Vida Bleiweis-Trsteniška

sin
Vida Marija, vnukinja.

Zane Grey:

Železna cesta

Roman.

V prvem tednu svojega napornega romanja se je temeljito seznanil z okolico Shermanovega prelaza, v kolikor je bila odkazana njemu. In nekega jutra se je za rana odpravil v poset k inženjerju Serviceu, svojemu najbližjemu delovnemu tovarišu. Kakor hitro je došel na vrh prelaza, je že videl, da se sneg še ni povsem stajal; na strmih pobočjih, kar jih je dosegalo oko, je ležala mrzla odeja v nedotaknjeni beloti. Zrak je bil top zgoraj dokaj ostrejši. Gotovo je mučil Servicea hujši mraz nego Neala, čeprav njegovo delo ni bilo tako težko in zamudno.

Service je našel kar najboljšo volje doma v njegovem toplim in udobnem stanu. Primerjala sta svoje zapiske in sta že zdaj, na tej prvi stopnji delovanja, izprevidela, da je neizogibno treba resno proučiti vprašanje zametov.

Neale je obedoval s tovarišem in se je nato v prvih popoldanskih urah vzdignil na dolgo in težavno pot proti domu. Ta poset ga je poučil, da Service laglje prenaša samoto, da pa veliko bolj trpi od mraza, nego si je mislil Neale. Service ni bil podjeten in polnokrvn človek in Neale je bil zastran njega nekoliko v skrbeh. Sodeč po nastavljenih opazkah je imela zima sredi wyominskega holmovja zelo neprijetne lastnosti.

November je prinesel prave viharje — sive, valeče se grmade oblakov, dež, točo, sneg in led. Neale si je ponavljal, da ni doslej

še nikoli doživel prave zime, in ko ga je nekega dne z visokega holma na vrat na nos odpihnilo v sneg, je izprevidel, da je res tako. Nekaj dni zaporedoma vobče ni mogel ostaviti koč. Časih pa je spet lahko mirno ostal doma, zakaj predmet njegovih opazovanj je bil samo položaj tik po snežnih viharjih. Naučil se je umetnosti smučkanja in deset milj take poti navkreber in nizdol po strmih bregovih je bilo najstrehovitejši napor, ki si ga je mogel predstaviti. Ves upehan se je vračal v kladaro, preveč truden, da bi bil mogel jesti, preveč iznemogel, da bi bil govoril, skoro premrt, da bi bil slišal zaskrbljena vprašanja prijateljev ali čutil ljubeče vznemirjeno nego, s katero ga je obdajala Allie. Da ni bil tako krepak in trden in že od kraja v vaji, bi se zgrudil pod tem bremenom. Ščasoma pa se je privadil nespolečitega napora ter je postal žilav, utrjen in vztrajen.

Enega izmed milejših dni, ki so postali sredi decembra čedalje bolj redki, je Neale iznova posetil tovariša na višini prelaza. Našel ga je v kaj slabem stanju. Service je bil pal preko spolzkega skalnega roba in si je ranil ali celo zlomil bolno nogo. S strahom in skrbjo je Neale izkušal ugotoviti način in obseg poškodb, toda zaman. Service je bil docela obnemogel, čeprav ni trpel Bog zna kakih bolečin. Naposled sta dogmala, da so kosti sicer cele, da pa je potreben lečenja in postrežbe. Neale je pomislil.

«Dajte, da vam nekaj povem. Brez škode vas lahko spravimo v Slingerlandovo kladaro. Pri nas boste imeli neskončno več udobnosti in vse bo v vsakem pogledu bolje za vas.»

Tako sta se dogovorila. In ko je Neale storil za Servicea vse, kar je bilo v njegovi moči, in mu je obljubil, da se vrne najpozneje čez štiri in dvajset ur, se je odpravil v dolino.

Zaton solca je bil videti tisti večer čudno moten, bled in preteč. Sebe pozneje, ko mu je Slingerland povedal, da se obeta nov vihar, je spoznal pomen tega prirodnega pojava. Preden se je stegnilo, je veter že stokal v vejevju dreves kakor zbor pogubljenih duš. Nastavár je zlovešče majal s kosmato glavo.

«To je prebito nemaren glas,» je dejal. In stokanje se je izpremenilo v javk in javk v rjovenje.

Neale, ki ga je zdajci pograbil nemir, je stopil venkaj in Slingerland ga je spremljal. Sneg je brisal v dolino, lahak, suh in droban kakor prah. Mrzli veter je rezal do mozga. Slingerland je nekaj zavpil, toda Neale ni mogel razumeti, kaj. Ko sta bila spet v koči, je rekel nastavár:

»Blizzard!«

Neale je bil ves potrt.

«Oh, nesmiselno bi bilo skrbeti zastran Servicea,» ga je opomnil Slingerland. »Če je blizzard, ne moremo k njemu, o tem bi bilo škoda besed. Saj morda ne bo tako hudo; a zakel se ne bi.«

Niti Allie ni mogla tisti večer razvedriti Neala. Ostali so šli počivat, on pa je še dolgo drezal v ogenj in prisluškoval besenju viharja. Ko je ožen pogorel, je nastal v koči kar zoprn mraz; to je pričalo, da se temperatura stalno niža. Toda Neale se je vendar še obupno oklepal upanja, ko je naposled zlezel pod svoje odeje.

Prišlo je jutro, a v koči je bilo malone tako tema kakor ponoči. Slepeči metež snežnega viharja je zastiral solnce.

Osem in štirideset ur je razsajal blizzard. Ko je nazadnje prestalo snežiti, je naraščal mraz, tako da se je Nealu zdelo, da mora biti že več ko štirideset pod ničlo. Nastavár je trdil, da je šestdeset stopinj. Ob akem vremenu je bilo nemogoče stopiti iz hiše.

Naročila in vse dopise, ličote se malih oglasov, je pošlaba na Oglasni oddelk »Jutra«, Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi, ki služijo v porredovalno in socialno namene občinstva, vraka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.—. Pristojbina za sifro Din 3.—.

Mali oglasi

Vse pristojbine je uparila bi obznan s naročilom, saj se oglasi ne probijajo čezovni račun pošla krajevno Ljubljana, št. 11812

Iskate, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja vraka beseda Din 5.—. Najmanjši znesek Din 10.—. Pristojbina za sifro Din 5.—.

Kam pa kam?

Zidani most

Družabni krožek železniških uradnikov je mobiliziral vse svoje člane in pristojne na delo za dokončanje »maškarade«, ki bo dne 1. februarja 1928 v kolodvorski restavraciji Zidani most. Vabila bomo razposiljali prihodnji teden vsem prijateljem in znancem. Kakor vsako leto bo tudi ta »maškarada« gotovo nudila vsem, ki se jo bodo udeležili v polni meri raz prijetnega in družabnega priredila. 843

Avto plašev

starši večjo količino prodam. Ponudbe z navodbo cene na oglasni oddelk »Jutra« pod sifro »Gumi«. 792

Moto Guzzi

edini v Sloveniji, skoraj nov, po ugodni ceni naprodaj. — Nardin in drug, mehanika delavnica, Ljubljana, Poljanska cesta 31. 815

Omnibus

16-30 sedelci in omnibus-karoseriji kupi Avgust Karer, Ormož. 809

Službe dobi

Mesar, vajenca

takoj sprejme Ivan Müller, Ljubljana VII (Sp. Siska), Janševa ulica 15. 773

Kolar, pomočnika

spesobnega za težka dela, sprejme takoj Josip Kordec, Sušak. 757

2 gaterista

z daljšo prakso takoj sprejemam. Ponudbe le s prvo vrstnimi spricvali na Fr. Dolenc, Škofja Loka. 758

Frizerko

pridno in agilno ter prvo vrstno delavko, sprejemam takoj ali pozneje. Plačam 2500 in tudi več, oziroma sprejem odgovarjajočo tudi v družabni. Čujene ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod »Odgovarjanje«. 566

Kuharico

za vsa dela, popolnoma zaupanja vredno, sprejemam takoj ali pozneje. Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod »Odgovarjanje«. 794

Vajenca

za elektrotehnično obrt sprejemam. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 800

Natakar, vajenca

z starostjo od 14-16 let, z dobrim šolskim uspehom, popolnoma zdravega in krepkega, sprejemam. Učna doba 3 leta. Preskrbo, oblačila in obutev od njegovih staršev. Pisane ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod sifro »Vranako 1116«. 884

Mirnega fanta

želim oddati v uspešno pokrovsko obrt. — Najraje v Celju. Ljubljani ali bližnji okolici Vprašanja na oglasni oddelk »Jutra« pod sifro »Vranako 1116«. 884

Graverja

za plokovni rez in ocal sprejme stolarska delavnica Josip Hoffinger, Zagreb — Prilaz 29. 887

Pletiljo

ki bi delala temperje, pranje, svilenje, kile itd. in nade volne, sprejemam. — Ponudbe z oznako strojev na Intermark, Zagreb — Marčeva 28 pod br. K. 06-65 26-114. 886

Zasluzek

Nogavice

visakovrstne, nite po naročilu — tudi za trgovino. Naslov pove oglasni oddelk »Jutra«. 730

Visok zaslužek

nudimo prodajalcem našega predmeta od hiše do hiše, od stranke do stranke. Kje niti ni potreben, Pobjasila daje Herman Heilbrun — Senta, Bačka. 705

Provizij, potnika

inteligentnega, ki potuje s kakim boljšim predmetom, sprejemam. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 797

Klavirskega igralca

dobrega, sprejemam za sobotno večero. Naslov pove oglasni oddelk »Jutra«. 803

Prov. potnika (co)

sprejemam za obiskovanje privatnih strank. Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod »Dobro zaslužek«. 825

Signure zaslužek

z domačim delom, si vsakdo, ki zna nemško lahko zaslužiti mesečno 1600-2000 Din. — Ponudbe s 7 Din v znakom za navodila iz inozemstva, na oglasni oddelk »Jutra« v Ljubljani pod »Nemčija 1928«. 835

Zastopnice

z dobim zaslužkom sprejme nujno Salomon, Maribor — Aleksandrova 55. 838

Knjigovodinja

in korespondencka popolnoma samostojna, staraša. Želi premeniti službo. Dopolne pod »1. marec 1928« na oglasni oddelk »Jutra«. 129

Opekarski mojster

samostojen vodja, z večletno prakso. Želi službo kot vodja. — Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod »Vesten 1928«. 622

Deklica

poštenih staršev, stara 15 let, želi vstopiti kot učnica v trgovino. Je že nekoliko vajena, nastopi takoj. Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod »80«. 750

Krojačica

veščica dobrega, malega dela, želi službo. — Vera Redek, Trebnje. 793

Dobra kuharica

zmožna vsa dela, želi službo. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 761

Krojač

za male kose, želi službo. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 748

Vpokojen

poduradnik (vraničnik) želi službo kot sluga ali temu enakov. Zmožen je tudi v pisarni. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 771

K dobri šivilji

grem kot pomočnika. Naslov pove oglasni oddelk »Jutra«. 778

Službo majerja

želim, krčen sem delati silovito maslo in splošno v vsaki gospodarski stroki. — Božidar Šest, Čumovos 1, pošta Trebešino. 763

Službo gospodinjice

želi pridno in poslušno dekle iz družine, ki je tudi le nekaj let doma volila gospodinjstvo. Službo nastopi takoj v mestu ali na delu. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 822

Urarski pomočnik

z vsem lastnim orodjem in kompletno strožnjo, želi službo za takoj ali pozneje. — Zajameno pošten in zanesljiv. Naslov pove oglasni oddelk »Jutra«. 706

Frizerska vajenca

želi nadaljevati učno dobo — kjer bi imela vse oskrbo v hiši Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 777

Službo sobarice

želi mirno in marljivo dekle. Naslov pove oglasni oddelk »Jutra«. 779

Izobražena gošpa

želi službo gospodinjice k samostojnemu gospodu. — Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod značko »Gospodinja 80«. 801

Trg. praktikančinja

želi vstopiti v trgovino z mešanim blagom v mestu ali na delu, za dobo šest mesecev brezplačno. — Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod »Poštena 19«. 819

Ko oskrbnik

želim premeniti službo na posestvo. Trezen, pošten in zanesljiv. Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod sifro »Oskrbnik«. 841

Kot gospodinja

želi službo pri samostojnem gospodu 30letna vdova, ljubiteljica otrok, vajena gospodinjstva. — Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod »izurjena šivilja«. 837

Prodaj

Akademik

poučuje razen francosčine vse srednješolske predmete, tudi za branje. Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod »Filozof«. 682

Prodaj

(špagi) kupite najceneje direktno v tovarni Mehanika vrvarna Sinkovec Grosuplje. 261

Stare kamenite stopnice in vrata

prodaja Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Beethovnova ulica 10. Informacije med uradnimi urami v zborniški pisarni. 211

Polžaste stopnice

železne (Wendeltreppen) — puti in zrcala naprodaj na Mestnem trgu št. 6. 109

Salonsko obleko

lepo, prodam za 600 Din. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 709

Poročnih daril

lepih, v veliki izbiri in po nizkih cenah nudi A. Fuchs zlatar v Selenburgovi ulici št. 6. 19

Kompletno spalnico

za 2 osebi, belo, iz mehkega lesa, takoj prodam za 3000 Din radi opotovanja. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 770

Fotoaparat

Borghell, 4 1/2 x 6 f. 6.8. Compur in projekcijski aparat prodam. Naslov pove oglasni oddelk »Jutra«. 772

Perje

gošje, razje kokojše in purje prodaja vsako množino in po najnižji ceni trdka E. Vajda, Čokovo, Medjmurje. Telefon št. 89, 60. 538

Pletilna stroja

št. 8/90 in 8/40, malo rabljena, prodam po zelo ugodni ceni. Naslov pove oglasni oddelk »Jutra«. 710

Zvečer, ko je krt zaspal, je Cvetka tiho vstala in se je splazila k jarku. Jeremija jo je že čakal s lepo jadrnico. »Da, da,« je dejal, »to je kraljevska jahta Njegovega Velikanstva Hrkočka XIII., žabjega kralja.« Cvetka je stopila v ladjo, Jeremija je sedel h krmilu in odplula sta v tiho noč.

Jeremija je zavil s čolnom v tesen preliv med ločjem. Na koncu preliva so bila visoka, razsvetljena vrata. »To je dvorec žabjega kralja,« je rekel Jeremija. In že je stopil iz dvorca star sluga z veliko svetilko in je privezal čoln.

Pisalni stroj

Underwood, prav v dobrem stanju, zadnji model, prodaj i. Weber. Prečna ul. 8. 41147

Lutovno peč

rabilno samo en mesec, prodam. Naslov pove oglasni oddelk »Jutra«. 649

Salonsko obleko

lepo, prodam za 600 Din. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 709

Poročnih daril

lepih, v veliki izbiri in po nizkih cenah nudi A. Fuchs zlatar v Selenburgovi ulici št. 6. 19

Polžaste stopnice

železne (Wendeltreppen) — puti in zrcala naprodaj na Mestnem trgu št. 6. 109

Salonsko obleko

lepo, prodam za 600 Din. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 709

Poročnih daril

lepih, v veliki izbiri in po nizkih cenah nudi A. Fuchs zlatar v Selenburgovi ulici št. 6. 19

Kompletno spalnico

za 2 osebi, belo, iz mehkega lesa, takoj prodam za 3000 Din radi opotovanja. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 770

Fotoaparat

Borghell, 4 1/2 x 6 f. 6.8. Compur in projekcijski aparat prodam. Naslov pove oglasni oddelk »Jutra«. 772

Razne drobnarije

prodam pod roko: železne tehnično za 1000 kg, železni duplikat kotel za 300 lt., angleško oprejo za 2 konja, pisarske mize in omare, poljedelsko orodje itd. Naslov pove oglasni oddelk »Jutra«. 756

Za narodno nošo

prodam krasno zlato garnituro mat z diamanti za 900 Din. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 790

Invanturna razprodaja

vsakovrstnih pletenin po lastnih cenah nudi A. Dermota, strojno pletenje, Litija. 825

Malo lončeno peč

prenovljeno, prodam. Na ogled na Velesejnu. 831

Umivalni servis

krasen, nov, poceni prodam. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 830

Kurje perje

ca 8 kg in 2 rabljeni postelji poceni naprodaj v Bohorčevi ulici 9. 798

Kočijo

motor 6 HP, dinamo, strukture in telefonski aparat prodam. Naslov v oglasni oddelk »Jutra«. 818

Mizar, in strugar, orodje

se stroju in drugo poceni prodaja Fran Čuba, Baraka 5, Strnišče pri Ptuj. 810

«Odol» prazne steklenice

kupuje drogerija Anton Kanc sinova Židovska ul. 1. 282

Srebrne krone

in zlatnike kupuje F. Čuden, Ljubljana, Prešernova ulica 209

Antike doze

zlate in srebrne kupim po ljubiteljski ceni. Ponudbe tudi od zunaj pod »Antike doze« na oglasni oddelk »Jutra«. 423

Plohov

hrastovih in bukovih, večjo in manjšo množino ter drugi trdi les kupim. Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod sifro »Trgovce 1928«. 755

Buteljki za vino

kupim več sto. Ponudbe z navodbo cene na množino na oglasni oddelk »Jutra« pod »Buteljki«. 694

Polnojaresnik

rabilen, a dobro ohranjen iz 2 kompletni krošnji žagi kupi Milan Masole, lema trgovina, Gradac v Belokranju. 768